

คู่มือ

บุคลากร รหัส ICD-10

คู่มือรับโรคจากการ ประกอบอาชีพ

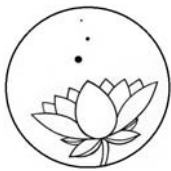
วิวัฒน์ เอกบูรณะวัฒน์

คู่มือการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ

วิวัฒน์ เอกบูรณะวัฒน์

อ้างอิงเนื้อหาจากเอกสารขององค์การอนามัยโลกเรื่อง

International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) in Occupational Health

หนังสือจัดพิมพ์โดยมูลนิธิสัมมาอาชีพะ

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) 978-974-496-441-0

ข้อมูลบรรณานุกรม

วิวัฒน์ เอกบูรณะวัฒน์. คู่มือการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ.

ชลบุรี: สัมมาอาชีพะ, 2554. จำนวน 61 หน้า หมวดการแพทย์ 616.98

คำชี้แจง

- เนื้อหาในหนังสือคู่มือนี้ เป็นเพียงแนวทางที่ช่วยให้บุคลากรของสถานพยาบาลใช้สำหรับลงรหัสโรคตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD-10) สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพได้อย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น ด้วยความมุ่งหวังให้เป็นส่วนช่วยพัฒนาระบบการรายงานสถิติโรคจากการประกอบอาชีพในประเทศไทย เนื่องจากเป็นเพียงแนวทางที่ผู้เรียบเรียงเสนอแนะขึ้น การใช้คู่มือจึงขึ้นกับความสมัครใจของผู้ใช้เป็นหลัก ไม่ได้มีผลบังคับใช้ไม่เท่ากับบุคคลหรือองค์กรใดทั้งสิ้น
- แม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยละเอียดแล้ว แต่ไม่สามารถรับประกันได้ว่าเนื้อหาจะมีความถูกต้องสมบูรณ์ทั้งหมด ความผิดพลาดในระหว่างการผลิตต้นฉบับและการจัดพิมพ์มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ซึ่งหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ผู้เรียบเรียงต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย
- จัดพิมพ์ขึ้นสำหรับแจกฟรีให้แก่ผู้ที่สนใจ หากผู้ใดต้องการหนังสือเล่มนี้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.summacheeva.org เนื้อหาในส่วนที่เป็นลิขสิทธิ์ของผู้เรียบเรียงนั้น หากไม่มีการบิดเบือนเนื้อหาแล้ว อนุญาตให้นำไปใช้อ้างอิงหรือจัดพิมพ์ซ้ำได้โดยไม่สงวนลิขสิทธิ์

คำนำ

คู่มือการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพฉบับนี้ เนื้อหาหลักอ้างอิงมาจากเอกสารขององค์การอนามัยโลกเรื่อง International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) in Occupational Health ซึ่งจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 1999 จุดมุ่งหมายที่จัดทำฉบับภาษาไทยขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือสำหรับช่วยให้บุคลากรในสถานพยาบาลต่างๆ สามารถลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และช่วยในการพัฒนาระบบรายงานสถิติโรคจากการประกอบอาชีพสำหรับประเทศไทย นอกจากนี้เอกสารขององค์การอนามัยโลกที่เป็นต้นฉบับแล้ว ผู้เรียบเรียงยังได้อ้างอิงเนื้อหาบางส่วนจากเอกสารอื่นๆ มาเพิ่มเติมด้วย ตามที่ปรากฏในรายการอ้างอิงท้ายเล่ม

เนื้อหาภายในแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นหลักการพื้นฐานในการลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพ ซึ่งได้พยายามถอดความจากต้นฉบับภาษาอังกฤษให้มีใจความคล้ายคลึงของเดิมมากที่สุด ส่วนที่ 2 ของคู่มือเป็นรายการรหัสโรค ได้จัดทำไว้ในรูปแบบสองภาษา (ไทย – อังกฤษ) เพื่อให้ผู้อ่านที่ไม่คุ้นเคยกับชื่อโรคภาษาอังกฤษเกิดความเข้าใจได้เมื่อนำไปใช้งาน ส่วนของรายการรหัสโรคนี้ ชื่อโรคและชื่อสิ่งคุกคามที่เป็นภาษาอังกฤษ ผู้เรียบเรียงใช้คำเดิมตามต้นฉบับภาษาอังกฤษ ส่วนชื่อโรคและชื่อสิ่งคุกคามที่เป็นภาษาไทย จะยึดตามหนังสือบัญญัติจำแนกโรกระหว่างประเทศ (ICD-10) ฉบับภาษาไทย ของกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ. 2541) หรือหนังสือมาตรฐานการวินิจฉัยโรคจากการทำงานฉบับเฉลิมพระเกียรติ ของกระทรวงแรงงาน (พ.ศ. 2550) เล่มใดเล่มหนึ่งเป็นหลัก ขึ้นอยู่กับว่าคำแปลในหนังสือเล่มใดจะอ่านเข้าใจง่ายกว่ากัน ในบางโรคอาจมีการปรับคำเรียกชื่อโรคให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นโดยผู้เรียบเรียงเอง ซึ่งจะเลือกใช้คำที่นิยมเรียกกันอยู่ในวงการอาชีวอนามัยปัจจุบันเป็นส่วนมาก อย่างไรก็ดี หากเกิดปัญหาในการทำความเข้าใจชื่อโรคที่เป็นภาษาไทย ให้ดูชื่อโรคภาษาอังกฤษเพื่ออ้างอิงประกอบแทน เนื้อหาในรายการโรคบางหัวข้อ โดยเฉพาะหัวข้อโรคติดต่อเชื้อจากการประกอบอาชีพ อาจไม่ตรงกับต้นฉบับภาษาอังกฤษเดิมทั้งหมด เนื่องจากผู้เรียบเรียงได้ตัดบางโรคที่พบไม่บ่อยในประเทศไทยออก (เช่น ทูลารีเมีย เป็นต้น) และนำบางโรคที่พบบ่อยกว่าในประเทศไทยมาใส่ไว้แทน (เช่น มาลาเรีย เมลิออยโดสิส เป็นต้น)

การแปลเนื้อหาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ได้พยายามถอดความโดยยึดหลักให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายเป็นหลัก และทำการตรวจสอบการสะกดและสำนวนให้มีความถูกต้องแล้ว แต่หากยังมีการใช้คำผิดในส่วนใด หรืออ่านแล้วทำให้รู้สึกติดขัด ผู้เรียบเรียงต้องขอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วิวัฒน์ เอกบูรณะวิวัฒน์

ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

ส่วนที่ 1 หลักการลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพ	หน้า
บทนำ	1
จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของคู่มือฉบับนี้	1
การแบ่งกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพ	2
ข้อมูลที่ควรพิจารณาสำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ	3
รายละเอียดของคู่มือ	3
หลักการพื้นฐานของ ICD-10	4
แนวทางในการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ	5
สรุปสิ่งที่ควรทราบ	9
ส่วนที่ 2 รายการรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพ	หน้า
1. โรคติดเชื้อและปรสิต	10
2. โรคมะเร็ง	17
3. โรคเลือด	19
4. โรคจิตและพฤติกรรมผิดปกติ	21
5. โรคระบบประสาท	22
6. โรคตา	25
7. โรคหู	27
8. โรคระบบไหลเวียนโลหิต	28
9. โรคระบบทางเดินหายใจ	29
10. โรคตับ	35
11. โรคผิวหนัง	36
12. โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ	39
13. โรคระบบทางเดินปัสสาวะและสืบพันธุ์	41
14. อาการ อารมณ์แสดง และผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ผิดปกติ	42
15. การบาดเจ็บ ได้รับสารพิษ และป่วยจากสิ่งคุกคามอื่นๆ	47
16. สิ่งคุกคามที่เป็นสาเหตุการเจ็บป่วยและเสียชีวิต	53
17. ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและทำให้มารับบริการทางการแพทย์	54
เอกสารอ้างอิง	56

ส่วนที่ 1

หลักการลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพ

บทนำ

ในปี ค.ศ. 1996 การประชุม World Health Assembly ได้ผ่านแผนยุทธศาสตร์ Resolution on Global Strategy for Occupational Health for All (WHA 49.12) ออกมา ข้อหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์นี้ กำหนดไว้ว่าควรมีการสนับสนุนให้มีระบบฐานข้อมูลและการลงทะเบียนโรคจากการประกอบอาชีพในทุกประเทศ ปีต่อมาองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) โดยการสนับสนุนของ National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เริ่มจัดเตรียมฉบับร่างของรายการโรคจากการประกอบอาชีพเพื่อใช้สำหรับการลงรหัสใน ICD-10 ขึ้น และได้จัดการประชุมในเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1998 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านทบทวนเป็นเวลา 3 วัน ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ หลังการประชุมครั้งนั้น เอกสารรายการโรคได้ถูกจัดทำต่อจนเสร็จสิ้นโดยองค์กร Finnish Institute of Occupational Health ประเทศฟินแลนด์ และถูกนำออกเผยแพร่เป็นเอกสารขององค์การอนามัยโลกในปี ค.ศ. 1999 โดยใช้ชื่อว่า International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) in Occupational Health [1] คู่มือฉบับภาษาไทยเล่มนี้ เป็นคู่มือที่ถอดความมาจากเอกสารฉบับดังกล่าว

จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของคู่มือฉบับนี้

จุดมุ่งหมายหลักของคู่มือฉบับนี้คือ เพื่อเป็นแนวทางในการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพให้กับสถานพยาบาลทั่วไป ซึ่งสำหรับประเทศไทย การลงรหัส ICD-10 เป็นสิ่งที่ต้องทำกันอยู่ในทุกสถานพยาบาล องค์การอนามัยโลกได้เสนอแนะว่า ระบบการลงทะเบียนสถิติโรคโดยใช้ ICD-10 อาจนำมาใช้ประโยชน์เป็นระบบฐานข้อมูลและรายงานโรคจากการประกอบอาชีพได้ด้วย [1] โดยเฉพาะในประเทศไทยที่ยังไม่ได้พัฒนาระบบสถิติโรคจากการประกอบอาชีพแบบครอบคลุมทั่วประเทศ วิธีการทำโดยใช้ระบบการรายงานสถิติโรคด้วยรหัส ICD-10 เช่นเดียวกับโรคอื่นๆ ทั่วไป ระบบฐานข้อมูลก็เก็บรวมไว้กับโรคอื่นๆ ในฐานข้อมูลเดียวกัน แต่เมื่อต้องการสืบค้นข้อมูลเพื่อดูสถิติโรคจากการประกอบอาชีพ ก็ให้สืบค้นแยกออกมาโดยการสืบค้นตามรายการโรคที่อยู่ในคู่มือเล่มนี้ และหากมีการลงรหัสพิเศษเสริมเพื่อแยกโรคจากการประกอบอาชีพออกจากโรคทั่วไปไว้ด้วยแล้ว ก็จะทำให้การสืบค้นข้อมูลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบรายงานสถิติโรคจากการประกอบอาชีพหลักอยู่แล้ว 2 ระบบ คือระบบสถิติโรคจากการทำงานของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน [2] และระบบเฝ้าระวังปัญหาโรคจากการประกอบอาชีพ ของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข [3] ระบบรายงานสถิติโรคของกองทุนเงินทดแทน เป็นระบบที่เก็บสถิติผู้ป่วยยืนยัน (คือได้รับการตรวจวินิจฉัยยืนยันจากแพทย์แล้วว่าเป็นโรคที่ระบุจริงๆ จึงจะเก็บสถิติไว้) แต่มีข้อจำกัดที่ครอบคลุมเฉพาะกลุ่มลูกจ้างในระบบกองทุนเงินทดแทน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 10 ล้านคนจากจำนวนประชากรไทยทั้งหมดประมาณ 65 ล้านคนเท่านั้น ไม่ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ ส่วนระบบเฝ้าระวังของสำนักกระบาดวิทยา แม้ว่าขอบเขตการ

เก็บข้อมูลจะครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ แต่มีข้อจำกัดในแง่ที่เป็นระบบเผื่อระวัง จึงจัดเก็บข้อมูลทั้งผู้ป่วยที่เพิ่งแค่สงสัยว่าจะเป็นโรคและผู้ป่วยยืนยันรวมไปด้วยกันทั้งหมด ตัวเลขที่ปรากฏในสถิติจึงอาจผิดไปจากจำนวนผู้ป่วยที่มีอยู่จริงได้ หากมีการนำข้อมูลจากระบบ ICD-10 ไปใช้เสริมระบบสถิติโรคทั้ง 2 ระบบเดิมที่มีอยู่ จะช่วยให้ข้อมูลสถิติโรคจากการประกอบอาชีพของประเทศไทยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ข้อดีของระบบ ICD-10 เมื่อนำมาใช้ดูสถิติโรคจากการประกอบอาชีพคือข้อมูลที่รายงานเข้ามาในระบบ จะเป็นผู้ป่วยยืนยันที่ผ่านการวินิจฉัยจากแพทย์แล้ว จึงเชื่อถือได้มาก ระบบครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ เป็นระบบที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาลมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี ต้องทำกันอยู่แล้วในสถานพยาบาลทุกแห่ง ทำให้การพัฒนาระบบไม่ต้องเพิ่มภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่มากนัก และไม่ต้องลงทุนเพิ่ม ประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือสถิติที่ได้สามารถนำไปเปรียบเทียบกับสถิติของต่างประเทศได้สะดวก เนื่องจากระบบ ICD-10 เป็นระบบมาตรฐานที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก

การแบ่งกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพ

การจะวินิจฉัยว่าโรคใดเป็นโรคจากการประกอบอาชีพได้นั้น จะต้องอาศัยข้อมูลหลักอยู่สองอย่างคือ จะต้องทราบว่าโรคที่เป็นนั้นคือโรคอะไร และจะต้องทราบว่าสิ่งคุกคามที่ผู้ป่วยสัมผัสในงานนั้นคืออะไร เมื่อนำข้อมูลสองส่วนนี้มาประกอบกัน จะทราบได้ว่าโรคที่เกิดขึ้นเป็นจากการประกอบอาชีพหรือไม่ การแบ่งกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพในประเทศต่างๆ ทำเพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่สองประการ ประการแรกคือเพื่อประโยชน์ในการเผื่อระวังโรค ประการที่สองคือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้เงินทดแทนผู้ที่เจ็บป่วยจากการทำงาน หลักการแบ่งกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพของแต่ละองค์กรก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้ [4-5]

1. แบ่งกลุ่มตามสิ่งคุกคามที่สัมผัส
 - 1.1. โรคจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางเคมี (chemical)
 - 1.2. โรคจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ (physical)
 - 1.3. โรคจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางชีวภาพ (biological)
2. แบ่งกลุ่มตามระบบอวัยวะ
 - 2.1. โรคระบบทางเดินหายใจจากการประกอบอาชีพ
 - 2.2. โรคระบบผิวหนังจากการประกอบอาชีพ
 - 2.3. โรคระบบกระดูกและกล้ามเนื้อจากการประกอบอาชีพ
3. โรคมะเร็งจากการประกอบอาชีพ
4. โรคอื่นๆ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสำหรับระบบการแบ่งกลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพ คือการที่มีการแบ่งกลุ่มทั้งตามสิ่งคุกคามที่สัมผัส (hazard) และแบ่งตามระบบอวัยวะที่เป็นโรค (organ system) ดังนั้นในบางโรคอาจถูกจัดไว้ในหลายหมวดหมู่ต่างกันตามระบบการแบ่งได้ เช่น โรคต่อกระดูกจากการสัมผัสรังสีอินฟราเรด อาจถูกจัดไว้ในหมวดโรคจากการสัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ หรือถูกจัดไว้ในหมวดโรคจากการประกอบอาชีพก็ได้ สำหรับบัญชีจำแนกโรคระบบของ ICD-10 นั้น จะแบ่งหมวดหมู่โรคตามระบบอวัยวะ (organ system) เป็นหลัก ดังนั้นรายการโรคในคู่มือฉบับนี้ จึงจะแบ่งหมวดหมู่โรคจากการประกอบอาชีพไว้ตามระบบอวัยวะเหมือนใน ICD-10 ด้วย

อีกปัญหาหนึ่งที่พบได้ในการพิจารณาสถิติโรคจากการประกอบอาชีพเปรียบเทียบของแต่ละประเทศ คือ ปัจจุบันโรคจากการประกอบอาชีพเกือบทั้งหมดยังไม่มีข้อกำหนดเกณฑ์การวินิจฉัยมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ และสามารถใช้ร่วมกันในระดับนานาชาติจัดทำไว้ จึงทำให้แม้ว่าระบบการจัดหมวดหมู่โรคในแต่ละประเทศจะเหมือนกัน แต่เนื่องจากรายละเอียดเกณฑ์การวินิจฉัยที่แตกต่าง ก็ส่งผลให้มีจำนวนผู้ป่วยแตกต่างกันไปด้วย ทำให้เมื่อนำสถิติของแต่ละประเทศมาเปรียบเทียบกันจะเปรียบเทียบได้ลำบาก

ข้อมูลที่ควรพิจารณาสำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ

นอกเหนือจากข้อมูลการวินิจฉัยว่าเป็นโรคอะไรแล้ว ข้อมูลที่ควรเก็บไว้เพื่อพิจารณาเพิ่มเติมในผู้ป่วยที่สงสัยจะเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ ตามคำแนะนำขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Office, ILO) จะประกอบไปด้วย [6]

- A) ข้อมูลกิจการ สถานที่ตั้ง และนายจ้าง
 - 1. ชื่อและที่อยู่ของนายจ้าง
 - 2. ชื่อและที่อยู่ของกิจการ
 - 3. ชื่อและที่อยู่ของสถานที่ตั้งที่ผู้ป่วยทำงานอยู่ (กรณีกิจการมีหลายสถานที่ตั้ง)
 - 4. ประเภทของกิจการ
 - 5. จำนวนพนักงาน (ขนาดของกิจการ)
- B) ข้อมูลของผู้ป่วยโรคจากการประกอบอาชีพ
 - 1. ชื่อ ที่อยู่ เพศ และอายุ (วันเดือนปีเกิด)
 - 2. สถานภาพการจ้างงาน (ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว หรือแรงงานรับเหมาช่วง)
 - 3. อาชีพที่ทำอยู่ในขณะที่วินิจฉัยโรค
 - 4. ระยะเวลาที่ทำงานปัจจุบัน
- C) ข้อมูลของโรคจากการประกอบอาชีพ
 - 1. ชื่อโรคและธรรมชาติของโรค
 - 2. สิ่งคุกคามที่ก่อโรค ช่องทางการสัมผัส
 - 3. รายละเอียดของงานที่สงสัยว่ามีการสัมผัสสิ่งคุกคามก่อโรค
 - 4. ระยะเวลาที่สัมผัสสิ่งคุกคามก่อโรค
 - 5. วันที่วินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ

การเก็บข้อมูลเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ในการช่วยแพทย์วินิจฉัยโรคว่าเกิดจากการทำงานหรือไม่

รายละเอียดของคู่มือ

หนังสือคู่มือฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 นี้ เป็นหลักการพื้นฐานในการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ ส่วนที่ 2 เป็นรายการรหัสโรค ซึ่งได้จัดทำไว้ในรูปแบบสองภาษา (ไทย – อังกฤษ) เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่ายเมื่อนำไปใช้งานจริง รายการรหัสโรคที่เลือกมาแสดงนั้น ผู้เรียบเรียงได้ปรับให้เข้ากับรายการโรคจากการประกอบอาชีพของประเทศไทย [7] มากขึ้น นอกจากรายการโรคและรหัส ICD-10 ของแต่ละโรคที่ได้แสดงไว้แล้ว ยังแสดงรายละเอียดของสิ่งก่อโรค (agent) หรือสิ่งคุกคาม (hazard)

ที่ทำให้เกิดโรคนั้นๆ พร้อมทั้งตัวอย่างอาชีพ (occupation) หรือกิจการ (industry) ที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคไว้ด้วย

รายการ โรค สิ่งคุกคาม อาชีพ และกิจการ ที่แสดงในส่วนที่ 2 ของคู่มือนี้ เป็นเพียงตัวอย่างรายการของโรคจากการประกอบอาชีพที่พบบ่อย ซึ่งนำเสนอให้เกิดความเข้าใจในหลักการเท่านั้น ไม่ใช่รายการรหัสโรคจากการประกอบอาชีพทุกโรคที่มี สาเหตุที่ไม่สามารถแสดงรายการรหัสโรคทุกโรคได้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากโรคใหม่ๆ สิ่งคุกคามใหม่ๆ และอาชีพใหม่ๆ มีเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่นสารเคมีใหม่ๆ จะถูกผลิตออกมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ตลอด ซึ่งเมื่อใช้ไประยะหนึ่งอาจพบว่าเป็นสิ่งคุกคามใหม่ที่ก่อโรคได้ ทำให้ไม่สามารถแสดงรายการรหัสโรคของทุกโรคได้ทั้งหมด รายละเอียดเนื้อหาทางวิชาการของโรคจากการประกอบอาชีพชนิดต่างๆ นั้น ผู้อ่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากตำรามาตรฐานทางด้านอาชีวเวชศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน [8-9]

คู่มือฉบับนี้แนะนำเฉพาะรายการรหัสโรคจากการประกอบอาชีพ (occupational disease) และกลุ่มอาการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น สำหรับรายการรหัสการบาดเจ็บเนื่องจากการประกอบอาชีพ (occupational injury) ไม่ได้ทำการนำเสนอไว้ในบัญชีจำแนกโรค ICD-10 ฉบับเต็ม [10] รหัสส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บคือช่วงรหัส S00 – T98 และส่วนที่ใช้อธิบายสาเหตุหรือสถานที่เกิดอุบัติเหตุคือช่วงรหัส V01 – Y98 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้จัดทำเอกสารรวบรวมคำแนะนำในการจัดทำรหัสการบาดเจ็บเนื่องจากการประกอบอาชีพไว้ในปี ค.ศ. 1998 ซึ่งผู้อ่านที่สนใจสามารถหาอ่านศึกษาเพิ่มเติมได้ [11]

นอกจากหนังสือคู่มือเล่มนี้แล้ว ยังมีเอกสารภาษาไทยอีกฉบับ ที่อธิบายหลักการลงรหัสโรคจากการประกอบอาชีพในระบบ ICD-10 เผยแพร่ไว้ในปี พ.ศ. 2552 จัดทำโดย นพ.จรัส โชคสุวรรณกิจ ผู้อ่านที่สนใจสามารถหาอ่านศึกษาเพิ่มเติมได้เช่นกัน [12]

หลักการพื้นฐานของ ICD-10

บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, ICD) เป็นหนังสือที่จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2554) เป็นฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (tenth revision) เนื่องจากเป็นฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 เราจึงอาจเรียกหนังสือนี้ย่อๆ ว่า ICD-10 ก็ได้ หนังสือ ICD-10 ฉบับเต็มได้มีการจัดทำเป็นภาษาไทยไว้ นำออกเผยแพร่โดยกระทรวงสาธารณสุข [13]

รายการรหัสโรคในหนังสือ ICD-10 มีระบบการลงรหัสที่ชัดเจน วัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนจากชื่อโรคที่วินิจฉัยเป็นรหัสตัวอักษรและตัวเลข เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บลงในฐานข้อมูล การสืบค้น การวิเคราะห์ และการเบิกจ่ายเงิน ในปัจจุบันรหัส ICD-10 เป็นรหัสมาตรฐานที่ใช้กันอยู่ทั่วโลก [1] ปัจจุบันในประเทศไทยเอง การลงรหัส ICD-10 ก็เป็นสิ่งที่ทำกันอยู่ทั่วไปในทุกสถานพยาบาล

รหัส ICD-10 จะประกอบไปด้วยตัวอักษร 3 หลัก หลักแรกคืออักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ที่บอกหมวดหมู่โรค (A – Z) หลักที่ 2 – 3 คือตัวเลขที่บ่งบอกว่าเป็นโรคใด (00 – 99) การลงรหัส 3 หลักนี้เป็นระบบบังคับพื้นฐานที่ต้องลงให้ครบทั้ง 3 หลัก ผู้อ่านจึงจะสามารถเข้าใจรหัสได้ และเป็นมาตรฐานสำหรับแต่ละประเทศเพื่อใช้รายงานสถิติโรคให้แก่องค์การอนามัยโลก ตัวอย่างการเขียนรหัสเป็นดังนี้

J45	หมายถึง	หอบหืด
J62	หมายถึง	โรคปอดฝุ่นหิน
G96	หมายถึง	อาการสมองเสื่อมเนื่องจากการได้รับสารพิษ

ในบางกรณีการลงรหัสโรคจะสามารถระบุรายละเอียดให้ละเอียดลงไปได้อีก (แต่ไม่เป็นการบังคับ) ซึ่งทำได้โดยการเติมตัวเลขอีก 1 หลักเป็นหลักที่ 4 ไว้หลังจุดทศนิยม การรายงานผลแบบ 4 หลักนี้ จะมีการแบ่งกลุ่มย่อย (subcategory) ไว้เฉพาะในบางรหัสโรคเท่านั้น ซึ่งหากมีการแบ่งและได้ลงไว้จะช่วยในการบอกรายละเอียดข้อมูลของโรคได้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น

A15	หมายถึง	วัณโรคทางเดินหายใจ
A15.1	หมายถึง	วัณโรคทางเดินหายใจที่มีผลตรวจเสมหะยืนยัน
L23	หมายถึง	ผิวหนังอักเสบจากสารก่อภูมิแพ้
L23.4	หมายถึง	ผิวหนังอักเสบจากสารก่อภูมิแพ้กลุ่มสี่สังเคราะห์
J67	หมายถึง	โรคปอดอักเสบภูมิไวเกิน
J67.1	หมายถึง	โรคปอดอักเสบภูมิไวเกินจากชานอ้อย (ปอดชานอ้อย)

ในการจัดเก็บข้อมูลฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ กรณีที่ต้องการให้รหัสโรคที่ลงเป็นระบบ 4 หลักเหมือนกันทั้งหมด เพื่อความสะดวกในการจัดเรียงข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ผล หนังสือ ICD-10 ฉบับเพิ่มเติมแนะนำให้ใช้ตัวอักษร "X" แทนรหัสหลักที่ 4 สำหรับรหัสโรคใดที่มีเพียง 3 หลัก แต่ข้อกำหนดในการลงข้อมูลโดยใช้ตัวอักษร "X" นี้ก็ไม่ได้เป็นการบังคับแต่อย่างใด

แนวทางในการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพ

รหัส ICD-10 ในหนังสือฉบับเพิ่มเติมจะแบ่งออกเป็น 21 บท ไล่เรียงตั้งแต่บทที่ I – XXI การจัดเรียงบทจะแบ่งกลุ่มโรคตามระบบอวัยวะเป็นสิ่งสำคัญ รหัสโรคซึ่งถูกจัดเรียงเอาไว้จะไล่ตั้งแต่ A00 ในบทที่ I ไปจนถึง Z99 ในบทที่ XXI การลงรหัสโรคในผู้ป่วยหนึ่งรายที่มารับบริการหนึ่งครั้งสามารถลงรหัสได้หลายรหัส ซึ่งโดยทั่วไปแนะนำให้ลงรหัสสำหรับทุกปัญหาความผิดปกติที่พบในผู้ป่วยนั้น รหัสแรกที่ลงจะเรียกว่ารหัสโรคหลัก (primary code) ซึ่งควรจะลงปัญหาที่หนักที่สุดหรือร้ายแรงที่สุดไว้ (main condition) กรณีที่ยังมีปัญหาคือที่สำคัญรองลงมาอีกหลายปัญหา ให้ทำการลงรหัสที่สอง, สาม, สี่, ห้า ตามมา รหัสที่ลงเสริมจากรหัสโรคหลักนี้เรียกว่ารหัสโรครอง (secondary code)

ในการลงรหัสโรคนั้นต้องทำการตรวจยืนยันจนได้การวินิจฉัยที่แน่นอน (definite diagnosis) แล้วเท่านั้น จึงจะทำการลงรหัสว่าเป็นโรคนั้นได้ กรณีที่ยังตรวจวินิจฉัยยืนยันได้ไม่แน่นอน ไม่ควรลงรหัสโรคที่ยังแค่สงสัยอยู่ไปล่วงหน้า แต่ควรจะลงรหัสอาการที่ตรวจพบในการรักษาครั้งนั้นไปก่อน รหัสของอาการนี้จะอยู่ในช่วงรหัส R00 – R99 ของ ICD-10 (หรือเรียกย่อๆ ว่ารหัสกลุ่ม R-Code) เมื่อใดที่ได้ทำการตรวจวินิจฉัยยืนยันเป็นที่แน่นอนแล้ว จึงค่อยลงรหัสตามโรคที่วินิจฉัยได้ในการตรวจครั้งต่อไป

กรณีที่ผู้ลงรหัสอ่านรายละเอียดการวินิจฉัยโรคจากแพทย์ สำหรับประเทศไทยส่วนใหญ่การวินิจฉัยหลักของแพทย์มักจะเขียนอยู่หลังคำว่า Diagnosis (หรือแพทย์บางท่านอาจเขียนย่อว่า Dx ก็เป็นได้) กรณีที่ชื่อโรคที่วินิจฉัยมีการนำหน้าด้วยคำที่แสดงความไม่แน่ใจ เช่น possible, questionable, suspected, ruled out (หรืออาจเขียนย่อว่า R/O), most likely, differential diagnosis (หรือแพทย์อาจเขียนย่อว่า DDx) หากมีคำเหล่านี้หน้าชื่อโรค พี่ระวังไว้ว่าแพทย์เกิดความไม่แน่ใจในการวินิจฉัยด้วยเหตุผลบางอย่าง หรืออาจกำลังรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการบางอย่างเพื่อยืนยันการวินิจฉัยอยู่ กรณีเช่นนี้จะไม่สามารถลงรหัสโรคนั้นใน ICD-10 ได้ หากยังไม่ได้รับการวินิจฉัยที่แน่นอน และปัจจุบันก็ไม่แนะนำให้แพทย์เขียนการวินิจฉัยในลักษณะกำกวมเช่นนี้อีกแล้ว หากพบกรณีที่ยังไม่สามารถวินิจฉัยยืนยันได้ในการตรวจครั้งนั้น แนะนำให้

แพทย์ลงวินิจฉัยอาการที่ตรวจได้ไปก่อน (เช่น headache, hemoptysis, nausea เป็นต้น) เหตุผลเพื่อให้สามารถลงเป็นรหัส R-Code ได้ และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือป้องกันไม่ให้แพทย์ที่มาดูแลผู้ป่วยท่านต่อไปเกิดความเข้าใจผิดในการวินิจฉัยโรคเดิม ซึ่งหากเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นอาจส่งผลเสียอย่างร้ายแรงต่อผู้ป่วยได้

เนื่องจากโรคจากการประกอบอาชีพมีอาการและอาการแสดงเหมือนกับโรคทั่วๆ ไปทุกประการ แตกต่างกันแต่เพียงที่สาเหตุการเกิดเท่านั้น อีกทั้งยังสามารถเกิดโรคได้กับทุกระบบอวัยวะของร่างกาย ดังนั้นในบัญชีจำแนกโรค ICD-10 ซึ่งยึดถือการแบ่งกลุ่มโรคตามระบบอวัยวะเป็นหลัก จึงไม่ได้มีบทเฉพาะของโรคจากการประกอบอาชีพแบ่งแยกไว้ แต่รหัสของโรคจากการประกอบอาชีพจะกระจายแทรกอยู่ในบทต่างๆ ของรายการ ICD-10 ทั้งหมดที่สัมพันธ์ตามระบบอวัยวะที่เกิดโรค คู่มือเล่มนี้เป็นการจัดรวบรวมรายการของโรคที่กระจายอยู่ตามบทต่างๆ ของหนังสือ ICD-10 ไว้ในที่เดียว เพื่อความสะดวกของผู้ลงรหัสในการค้นหาและลงรหัสโรคจากการประกอบอาชีพ

ตัวอย่างการลงรหัสโรคจากการประกอบอาชีพที่มีความสลับซับซ้อน

ตัวอย่างที่ 1: โรคจากการสัมผัสความสั่นสะเทือนเฉพาะที่

การสัมผัสความสั่นสะเทือนที่มือและแขนทำให้เกิดความผิดปกติได้ทั้งที่เส้นเลือด เส้นประสาท ข้อต่อและกระดูก การจะลงรหัสโรคใดเป็นรหัสโรคหลักนั้น ให้ยึดตามความผิดปกติที่รุนแรงมากที่สุดเป็นสำคัญ ส่วนความผิดปกติที่รุนแรงน้อยลงมาให้ลงเป็นรหัสโรครอง ดังนี้

ผลต่อเส้นเลือด	I73.0	กลุ่มอาการเรย์โนลด์
ผลต่อเส้นประสาท	G62.8	ความผิดปกติของกลุ่มเส้นประสาท
	G56.0	กลุ่มอาการอุโมงค์ข้อมือ
	G56.2	รอยโรคที่เส้นประสาทอัลนาร์
	G56.3	รอยโรคที่เส้นประสาทเรเดียล
ผลต่อกระดูกและข้อ	M19.2	ข้อเสื่อมจากสาเหตุอื่นๆ ที่ข้ออื่นนอกเหนือจาก CMC joint

กรณีที่มีความผิดปกติที่เกิดขึ้นทุกอย่างมีความรุนแรงพอๆ กัน อาจเลือกลงรหัส T75.2 (ผลจากความสั่นสะเทือน) เป็นรหัสโรคหลัก และความผิดปกติแต่ละอย่างที่พบให้ลงเป็นรหัสโรครองอันดับต่อๆ มาก็ได้

ตัวอย่างที่ 2: โรคของระบบประสาทจากการสัมผัสตัวทำละลายอินทรีย์

อาการของระบบประสาทจากการสัมผัสสารตัวทำละลายอินทรีย์ เป็นตัวอย่างของความผิดปกติที่มีความรุนแรงได้หลายระดับ ตั้งแต่รุนแรงมากคือเกิดอาการสมองเสื่อมเรื้อรัง ไปจนถึงไม่มีอาการอะไรเลย ความผิดปกติที่ต่างระดับความรุนแรงกันนี้ บางครั้งอาจถูกจัดอยู่ใน ICD-10 คนละหมวดหมู่กันเลยทีเดียว การลงรหัสอาจยึดตามตัวอย่างที่แสดงไว้ดังนี้

สมองเสื่อมจากตัวทำละลายอินทรีย์	ลงรหัส	G92
ความผิดปกติทางพุทธิปัญญาจากตัวทำละลายอินทรีย์	ลงรหัส	F06.7
สัมผัสตัวทำละลายอินทรีย์แล้ววิงเวียน แต่ไม่เป็นโรค	ลงรหัส	R42 ร่วมกับ X46

สัมผัสตัวทำลายอินทรีย์แล้วมาพบแพทย์ แต่ไม่มีอาการใดๆ ลงรหัส Z03.3 ร่วมกับ X46

ตัวอย่างที่ 3: กลุ่มโรคภูมิแพ้ของระบบทางเดินหายใจ

กลุ่มโรคภูมิแพ้ของระบบทางเดินหายใจที่เกิดจากการประกอบอาชีพมีหลายโรค เนื่องจากโรคทั้งหมดเกิดที่ระบบอวัยวะเดียวกันคือระบบทางเดินหายใจ ในกรณีนี้รหัสโรคจึงอยู่ในหมวดเดียวกันคือ J00 – J99 ทั้งหมด ตัวอย่างของรหัสโรคในกลุ่มนี้คือ

ภูมิแพ้น้ำมูกไหล	J30.3
หอบหืดที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน	J45.0
หอบหืดแบบผสม	J45.8
ปอดอักเสบภูมิไวเกิน	J67.0 – J67.8
กลุ่มอาการฝุ่นอินทรีย์เป็นพิษ	J66.8

กรณีที่ผู้ป่วยมีอาการที่คล้ายกับหอบหืด แต่ไม่ใช่โรคหอบหืด หรืออาการยังไม่เข้าเกณฑ์การวินิจฉัย ควรจะลงรหัสอาการที่เกิดขึ้นเช่น หายใจลำบาก (R06.1) หายใจเป็นเสียงวี๊ด (R06.2) แทน

ตัวอย่างที่ 4: กลุ่มอาการที่เชื่อว่าสัมพันธ์กับการทำงานแต่ยังไม่มีวิธีการตรวจวินิจฉัยที่แน่นอน

ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ มีกลุ่มอาการใหม่ๆ ที่อ้างว่ามีส่วนสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพที่ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นหลายกลุ่มอาการ เช่น sick-building syndrome (SBS), multiple chemical sensitivity (MCS) หรือ electrical sensitivity เป็นต้น [8-9] กลุ่มอาการเหล่านี้มักมีอาการของหลายระบบอวัยวะ บางกลุ่มอาการยังไม่มีเกณฑ์การวินิจฉัยที่แน่นอน บางกลุ่มอาการก็ยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้กลุ่มอาการใหม่เหล่านี้จึงยังไม่มีรหัสโรคให้ลงเป็นการเฉพาะ หากมีการวินิจฉัยกลุ่มอาการเหล่านี้ขึ้น คำแนะนำในปัจจุบันที่ทำได้คือ ให้ลงรหัสความผิดปกติที่รุนแรงที่สุดเป็นรหัสโรคหลัก และความผิดปกติที่รุนแรงรองๆ ลงมาเป็นรหัสโรครอง ลงรหัสจนครบหมดทุกความผิดปกติที่ผู้ป่วยมี ในอนาคตหากมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มอาการเหล่านี้มากขึ้น มีการกำหนดเกณฑ์การวินิจฉัยและทราบสาเหตุที่ชัดเจนแล้ว อาจมีการกำหนดรหัสเฉพาะของกลุ่มอาการเหล่านี้ไว้ในระบบ ICD-10 ในภายหลังได้

การลงรหัสเสริม “Y96”

การลงรหัสโรครอง “Y96” เสริมจากรหัสโรคหลัก เพื่อช่วยแยกโรคที่มีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพออกจากโรคทั่วไปเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ หากสถานพยาบาลแต่ละแห่ง ช่วยกันลงรหัสเสริมนี้ในผู้ป่วยที่วินิจฉัยเป็นโรคจากการประกอบอาชีพทุกราย จะเป็นการช่วยให้ระบบรายงานสถิติโรคจากการประกอบอาชีพมีความสมบูรณ์ขึ้น เมื่อมาทำการสืบค้นเพื่อรวบรวมสถิติจำนวนผู้ป่วย ก็จะสามารถแยกโรคจากการประกอบอาชีพออกจากโรคทั่วไปได้ดีขึ้น [14]

ในบัญชีจำแนกโรค ICD-10 นั้น โรคจากการประกอบอาชีพที่เป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว (classical occupational disease) มีเกณฑ์การวินิจฉัยที่เป็นที่ยอมรับมานาน และสาเหตุการเกิดมักมาจากการประกอบอาชีพเท่านั้น โรคเหล่านี้มักจะมีรหัสเฉพาะอยู่ในรายการ ICD-10 แล้ว เช่น แอสเบสโตสิส (J61) โรคปอดฝุ่น

หิน (J62) โรคปอดฝุ่นฝ้าย (J67.0) โรคปอดชานอ้อย (J67.1) เหล่านี้เป็นต้น โรคกลุ่มนี้สามารถลงทะเบียนได้ในฐานข้อมูลตามรหัส ICD-10 ที่มีได้เลย และมักไม่มีปัญหาในการสืบค้น

แต่สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพยุคใหม่ ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ที่พบในปัจจุบัน เช่นโรคหอบที่ดัดจากการประกอบอาชีพ (occupational asthma) โรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการประกอบอาชีพ (occupational musculoskeletal disease) โรคติดเชื้อจากการประกอบอาชีพ (occupational infection) โรคผิวหนังจากการประกอบอาชีพ (occupational skin disease) สังเกตได้ง่ายๆ ว่าโรคเหล่านี้มักเขียนการวินิจฉัยโดยมีคำว่า “occupational” นำหน้าชื่อ โรคเหล่านี้ล้วนแต่มีอาการและอาการแสดงที่ตรวจได้เหมือนกับโรคทั่วไปทุกประการ ความแตกต่างจากโรคทั่วไปเพียงอย่างเดียวคือมีสาเหตุมาจากการทำงาน (คือถ้าไม่ทำงานก็จะไม่ป่วย) ปัจจุบันโรคกลุ่มนี้ล้วนมีเกณฑ์การวินิจฉัยที่ชัดเจนกำหนดไว้ [7] แต่ในหนังสือ ICD-10 จะไม่ได้มีการแยกรหัสออกจากโรคเดียวกันที่เกิดจากสาเหตุอื่น

เพื่อแก้ไขปัญหานี้ จึงแนะนำให้ทำการลงทะเบียนรหัสโรครองด้วยรหัส “Y96” เสริม เพื่อให้เกิดความแตกต่างจากโรคทั่วไป การลงทะเบียนหลายรหัสเพื่ออธิบายความผิดปกติเพียงอย่างเดียวของผู้ป่วยนั้นสามารถทำได้ [1] ซึ่งการลงทะเบียนเสริมเช่นนี้จะทำให้แยกสถิติผู้ป่วยโรคจากการประกอบอาชีพออกจากผู้ป่วยโรคทั่วไปได้ชัดเจน เมื่อมาทำการสืบค้นฐานข้อมูลเพื่อรวบรวมสถิติในภายหลัง ตัวอย่างการลงทะเบียนโดยใช้หลักการนี้ เช่น

ลมพิษจากการสัมผัสสารพิษทั่วไป	ลงทะเบียน L50.6
ลมพิษจากการสัมผัสในพยาบาลที่ใช้ถุงมือลาเท็กซ์	ลงทะเบียน L50.6 และ Y96
วัณโรคทางเดินหายใจมีผลเพาะเชื้อยืนยัน	ลงทะเบียน A15.1
วัณโรคทางเดินหายใจในแพทย์ซึ่งติดมาจากคนไข้	ลงทะเบียน A15.1 และ Y96
ต่อกระจากสาเหตุอื่น ๆ	ลงทะเบียน H26.2
ต่อกระจากในช่องเป่าแก้วจากการสัมผัสรังสีอินฟราเรด	ลงทะเบียน H26.2 และ Y96

หลักการเดียวกันนี้ สามารถใช้กับโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมมลพิษได้ด้วย โดยการลงทะเบียน “Y97” เป็นรหัสโรครองเสริมจากรหัสโรคหลัก

จากประสบการณ์ทดลองใช้การลงทะเบียน “Y96” ของผู้เรียบเรียง พบว่ามีปัญหาอย่างหนึ่งเกิดขึ้นคือ รหัสเสริม “Y96” นั้น คำอธิบายในหนังสือ ICD-10 ฉบับเติมกำหนดให้หมายถึง “ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน” หรือ “work-related condition” ซึ่งน่าจะหมายถึงภาวะและโรคทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องในแง่มุมใดก็ตาม แต่ในระบบของกองทุนเงินทดแทนและในวงการอาชีวอนามัยปัจจุบัน เรามักแบ่งแยกภาวะหรือโรคที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทั้งหมดออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือโรคที่มีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพโดยตรง (occupational disease) กับโรคที่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพ แต่การประกอบอาชีพจะมีผลกระทบต่ออาการของโรคได้ (work-related disease) การแบ่งโรคออกเป็น 2 กลุ่มนี้มีความสำคัญมากโดยเฉพาะสำหรับระบบกองทุนเงินทดแทน เพราะจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญว่าผู้ป่วยจะเบิกเงินชดเชยความเจ็บป่วยได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากในหนังสือ ICD-10 ฉบับเติมนั้นกำหนดรหัสเสริมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมาให้เพียงแค่รหัสเดียวคือ “Y96” ในทางปฏิบัติจึงแนะนำให้ลงทะเบียน “Y96” เสริมเฉพาะในกรณีโรคจากการประกอบอาชีพ (occupational disease) เพียงอย่างเดียว ส่วนโรคที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ (work-related disease) ไม่ต้องลงทะเบียน การทำในลักษณะนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับการใช้ดูสถิติโรคจากการประกอบอาชีพของประเทศมากกว่าการลงทะเบียนให้กับทุกโรคที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

สรุปสิ่งที่ควรทราบ

1. โรคจากการประกอบอาชีพ มีอาการเหมือนกับโรคทั่ว ๆ ไปทุกประการ แตกต่างกันเพียงที่สาเหตุการเกิด ดังนั้นในรายการรหัสโรค ICD-10 จึงไม่มีบทเฉพาะของโรคจากการประกอบอาชีพแยกส่วนออกมาชัดเจน แต่รหัสของโรคเหล่านี้จะกระจายแทรกอยู่ในบทต่าง ๆ ของรายการโรค ICD-10 ทั่วทั้งเล่ม
2. รหัสโรค ICD-10 ประกอบไปด้วย 3 ตัวอักษร ตัวแรกคืออักษรภาษาอังกฤษที่บอกหมวดหมู่โรค ตัวที่ 2 – 3 คือตัวเลขที่บอกว่าเป็นโรคใด เช่น A17, J66, N14 เป็นต้น กรณีที่สามารถระบุรายละเอียดลงไปได้อีก (แต่ไม่บังคับ) จะมีการเติมตัวเลขอีก 1 ตัวเป็นตัวที่ 4 ไว้หลังจุดทศนิยม เช่น R78.2, Z57.3, J84.1 เป็นต้น
3. การลงรหัสโรคใน ICD-10 สำหรับผู้ป่วยคนหนึ่งที่มาใช้บริการครั้งหนึ่ง สามารถลงได้หลายรหัสรหัสแรกสุดที่ลงเป็นรหัสของโรคหรืออาการที่สำคัญที่สุด เรียกว่ารหัสโรคหลัก (primary code) รหัสที่ลงต่อ ๆ ไปเรียกว่ารหัสโรครอง (secondary code) ซึ่งใช้ลงในโรคหรืออาการที่มีความสำคัญรองลงมา หรือใช้ลงเพื่ออธิบายลักษณะอาการของรหัสโรคหลักเพิ่มเติม
4. การลงรหัสโรคจากการประกอบอาชีพ ในบางโรคที่ “มักเป็นเฉพาะจากการประกอบอาชีพเท่านั้น” และเป็นโรคที่รู้จักกันมานาน มักจะมีรหัสเฉพาะอยู่ในรายการรหัสโรค ICD-10 แล้ว เช่น แอสเบสโตสิส (J61), โรคปอดฝุ่นหิน (J62), โรคปอดฝุ่นฝ้าย (J67.0) โรคปอดชานอ้อย (J67.1) เป็นต้น
5. ส่วนโรคจากการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ที่ “เป็นจากการประกอบอาชีพก็ได้ หรือจากสาเหตุอื่นก็ได้” วิธีการที่จะทำให้แยกความแตกต่างว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพหรือไม่ จำเป็นต้องลงรหัสโรครองด้วยรหัส “Y96” เสริม ซึ่งจะทำให้แยกผู้ป่วยโรคจากการประกอบอาชีพออกจากผู้ป่วยทั่วไปได้ เมื่อทำการสืบค้นฐานข้อมูลในภายหลัง ตัวอย่างการลงรหัสด้วยหลักการนี้ เช่น
 - a. โรคหอบหืด: ลงรหัสเดียวคือ J45
โรคหอบหืดจากการประกอบอาชีพ: รหัสที่ 1 ลง J45 รหัสที่ 2 ลง Y96
 - b. โรคหัด: ลงรหัสเดียวคือ B05
โรคหัดที่ติดเชื้อจากการประกอบอาชีพ: รหัสที่ 1 ลง B05 รหัสที่ 2 ลง Y96
 - c. กลุ่มอาการรูไมง์ข้อมือ: ลงรหัสเดียวคือ G56.0
กลุ่มอาการรูไมง์ข้อมือจากการประกอบอาชีพ: รหัสที่ 1 ลง G56.0 รหัสที่ 2 ลง Y96
6. รหัส “Y96” ที่ใช้ลงเสริมนี้ ใช้ลงเสริมเฉพาะโรคที่มีสาเหตุจากการประกอบอาชีพ (occupational disease) แต่ไม่ต้องใช้ลงเสริมโรคที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประกอบอาชีพ แต่มีสาเหตุมาจากสาเหตุอื่น (work-related disease)
7. หลักการเดียวกันนี้ สามารถใช้กับโรคจากสิ่งแวดล้อมมลพิษได้เช่นกัน โดยการลงรหัส “Y97” เป็นรหัสโรครอง เสริมจากรหัสโรคหลัก

ส่วนที่ 2

รายการรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพ

ในส่วนนี้จะเป็นการแสดงรหัส ICD-10 ของโรคจากการประกอบอาชีพและปัญหาทางอาชีวอนามัยที่พบบ่อย ซึ่งในตารางได้ระบุชื่อสิ่งคุกคามที่ก่อโรคและอาชีพที่มักทำให้ป่วยเป็นโรคเหล่านี้ไว้ด้วย ชนิดของสิ่งคุกคามและอาชีพที่ระบุไว้ในตารางเป็นเพียงตัวอย่างที่พบบ่อยเท่านั้น ไม่ได้จำแนกรายละเอียดสิ่งคุกคามและอาชีพที่มีโอกาสทำให้ป่วยเป็นโรคไว้ทั้งหมด หลักการพิจารณาคือเมื่อมีงานใดที่มีสิ่งคุกคามที่ต้องสงสัยอยู่ในกระบวนการทำงาน ก็มีโอกาสเป็นไปได้ที่จะเกิดโรคจากสิ่งคุกคามนั้น ลักษณะการได้รับสิ่งคุกคามอาจไม่ได้มาจากการทำงานโดยปกติเพียงอย่างเดียว แต่อาจมาจากอุบัติเหตุรั่วไหล ผลพวงจากปฏิกิริยาเคมี ของเสียที่เกิดจากกระบวนการทำงาน หรือแม้แต่มาจากสถานที่ทำงานข้างเคียง ก็ได้ เนื่องจากสิ่งคุกคามใหม่และอาชีพใหม่มีเกิดขึ้นตลอดเวลา จึงไม่สามารถระบุรายการโรคทั้งหมดไว้ ผู้ที่สนใจสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้จากตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง [8-9] รายการที่แสดงแบ่งตามกลุ่มโรคได้ดังนี้

1. โรคติดเชื้อและปรสิต

Certain infectious and parasitic diseases (A00 – B99)

แม้ว่าโดยปกติคนทั่วไปมีโอกาสติดเชื้อโรคต่างๆ ได้ไม่ว่าประกอบอาชีพโดยอยู่แล้ว แต่ในบางอาชีพจะมีโอกาสเกิดโรคติดเชื้อจากการประกอบอาชีพได้มากกว่าอาชีพอื่น ตัวอย่าง เช่น เกษตรกร, บุคลากรทางการแพทย์, บุคลากรในห้องปฏิบัติการ, ผู้ที่ทำงานปศุสัตว์ และผู้ที่ทำงานสัมผัสสารคัดหลั่งจากสัตว์ เป็นต้น รายการในตารางต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของโรคติดเชื้อจากการทำงานที่อาจพบได้ในประเทศไทย แสดงรายการโดยแบ่งกลุ่มตามเชื้อก่อโรคดังนี้

1.1 โรคติดเชื้อจากแบคทีเรีย

Bacterial infections

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
A15	วัณโรคทางเดินหายใจ มีผลตรวจหาเชื้อหรือตรวจชิ้นเนื้อยืนยัน Respiratory tuberculosis, bacteriologically and histologically confirmed	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> จากผู้ป่วยติดเชื้อ <i>Mycobacterium bovis</i> จากสัตว์ติดเชื้อ (วัว)	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ สัตวแพทย์ คนงานโรงฆ่าสัตว์
A15.0	วัณโรคปอด ยืนยันโดยการตรวจเสมหะพบเชื้อ โดยมีหรือไม่มีผลเพาะเชื้อก็ได้ Tuberculosis of lung, confirmed by sputum microscopy with or without culture		

รหัส Code	โรค Disease	สิ่งก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
A15.1	วัณโรคปอด ยืนยันโดยการเพาะเชื้อเท่านั้น Tuberculosis of lung, confirmed by culture only		
A15.2	วัณโรคปอด ยืนยันโดยการตรวจชิ้นเนื้อ Tuberculosis of lung, Confirmed histologically		
A16	วัณโรคทางเดินหายใจ ไม่มีผลตรวจหาเชื้อ หรือตรวจชิ้นเนื้อยืนยัน Respiratory tuberculosis, not confirmed bacteriologically or histologically	เหมือน A15	เหมือน A15
A17	วัณโรคของระบบประสาท Tuberculosis of nervous system	เหมือน A15	เหมือน A15
A18	วัณโรคของอวัยวะอื่นๆ Tuberculosis of other organs		
A18.0	วัณโรคกระดูกและข้อ of bones and joints	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.1	วัณโรคทางเดินปัสสาวะและสืบพันธุ์ of genitourinary system	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.2	วัณโรคต่อมน้ำเหลืองส่วนปลาย of peripheral lymph nodes	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.3	วัณโรคลำไส้และเยื่อช่องท้อง of intestine and peritoneum	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.4	วัณโรคผิวหนัง of skin and subcutaneous tissue	เหมือน A15 และ <i>Mycobacterium marinum</i> จากตู้ปลาและสัตว์น้ำ	เหมือน A15 และ คนดูแลพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ คนเลี้ยงปลา คนขายปลาสวยงาม
A18.5	วัณโรคของตา of eyes	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.6	วัณโรคของหู of ears	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.7	วัณโรคของต่อมหมวกไต of adrenal glands	เหมือน A15	เหมือน A15
A18.8	วัณโรคของอวัยวะอื่นๆ of other specified organs	เหมือน A15	เหมือน A15
A19	วัณโรคชนิดแพร่กระจาย Miliary tuberculosis	เหมือน A15	เหมือน A15
A22	แอนแทรกซ์ Anthrax	<i>Bacillus anthracis</i> จากวัว ควาย แพะ แกะ	คนเลี้ยงวัว-ควาย คนงานโรงฆ่าสัตว์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ สัตวแพทย์ โรงฟอกหนัง โรงงานที่ใช้หนังสัตว์

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
A23	บรูเซลโลสิส Brucellosis	<i>Brucella spp.</i> จากแพะ แกะ วัว ควาย หมู	คนเลี้ยงแพะ คนงานโรงฆ่าสัตว์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ สัตวแพทย์
A24	เมลิโออยโดสิส Meliodosis	<i>Burkholderia pseudomallei</i> ในพื้นที่ภาคอีสาน	เกษตรกร คนที่ทำงานทำเปลา บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรใน ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์
A27	โรคฉี่หนู Leptospirosis	<i>Leptospira interrogans</i> จากปัสสาวะหนู หมู แมว	เกษตรกร คนที่ทำงานทำเปลา คนเลี้ยงสัตว์ คนงานโรงฆ่าสัตว์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ สัตวแพทย์
A35	บาดทะยัก Tetanus	<i>Clostridium tetani</i> จากพื้นดิน ของหมักหมม เข้าร่างกายทางแผลที่สกปรก	คนที่ทำงานทำเปลา ทหาร คนงานก่อสร้าง คนขุดคลอง ลอกท่อ
A39	ไข้กาพหลังแอน Meningococcal infection	<i>Neisseria meningitidis</i> จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรใน ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์
A39.0	ติดเชื้อที่เยื่อหุ้มสมอง Meningococcal meningitis		
A39.2	ติดเชื้อในเลือดแบบเฉียบพลัน Acute meningococemia		
A39.3	ติดเชื้อในเลือดแบบเรื้อรัง Chronic meningococemia		

1.2 โรคติดเชื้อจากคลาไมเดียและริคเก็ตเซีย

Chlamydial and rickettsial infections

รหัส	โรค	เชื้อก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
A70	ไข้นกแก้ว <i>Chlamydia psittaci</i> infection (ornithosis)	<i>Chlamydia psittaci</i> จากนกเช่น นกแก้ว นกพิราบ	คนขายนกสวยงาม คนเพาะพันธุ์นก
J16	ปอดอักเสบจากเชื้อก่อโรคชนิดอื่นๆ Pneumonia due to other organisms J16.0 ปอดอักเสบจากเชื้อคลาไมเดีย Chlamydial pneumonia	<i>Chlamydia pneumoniae</i> จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์
A75	ไข้รากสาดใหญ่ Typhus fever A75.3 สครับ ไทฟัส Scrub typhus	<i>Rickettsia tsutsugamushi</i> จากตัวไรอ่อน (chigger) ที่มากัดคน	ชาวสวน ทหาร คนหาของป่า นักสำรวจ นายพราน มัคคุเทศก์

1.3 โรคติดเชื้อจากไวรัส

Viral infections

รหัส Code	โรค Disease	เชื้อก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
A82	พิษสุนัขบ้า Rabies	Rabies virus จากหมา จิ้งจอก แมว ค่างคาว	คนเลี้ยงสัตว์ คนงานโรงฆ่าสัตว์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์
B01	อีสุกอีใส (ไข้สุกใส) Varicella (Chicken pox)	Varicella-Zoster virus จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ
B05	หัด Measles	Measles virus จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ
B06	หัดเยอรมัน Rubella (German measles)	Rubella virus จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ
B16	ตับอักเสบเฉียบพลันชนิดบี Acute hepatitis B	Hepatitis B virus จากเลือดผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่กู้ภัย บุคลากรในห้องปฏิบัติการ พศดี ตำรวจ
B17	ตับอักเสบเฉียบพลันจากไวรัสชนิดอื่น Other acute viral hepatitis		
B17.0	ตับอักเสบเฉียบพลันชนิดซี Acute hepatitis C	Hepatitis C virus จากเลือดผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่กู้ภัย บุคลากรในห้องปฏิบัติการ พศดี ตำรวจ
B17.1	ตับอักเสบเฉียบพลันชนิดอี Acute hepatitis E	Hepatitis E virus จากเลือดผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่กู้ภัย บุคลากรในห้องปฏิบัติการ พศดี ตำรวจ
B23	ติดเชื้อเอชไอวี Human immunodeficiency virus (HIV) disease resulting in other conditions		
B23.0	กลุ่มอาการจากการติดเชื้อเอชไอวี Acute HIV infection syndrome (Acute retroviral syndrome)	HIV จากเลือดผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ
B24	โรคเอดส์ Unspecified human immunodeficiency virus (HIV) disease	HIV จากเลือดผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ
J09	ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 Influenza caused by influenza viruses that normally infected only birds and, less commonly, other animals	Influenza virus (type A) จากสัตว์ปีกติดเชื้อ จากสัตว์ติดเชื้ออื่น เช่น หมู	คนเลี้ยงไก่ คนทำลายไก่ คนเลี้ยงหมู บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ

รหัส	โรค	เชื้อก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
U04	กลุ่มอาการหายใจเฉียบพลันรุนแรง Severe acute respiratory syndrome (SARS)	Corona virus จากผู้ป่วยติดเชื้อ	บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในห้องปฏิบัติการ

1.4 โรคติดเชื้อจากรา

Mycoses

รหัส	โรค	เชื้อก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
B38	คอคคิไดออยโตมัยโคสิส Coccidioidomycosis	<i>Coccidioides immitis</i> จากดิน	เกษตรกร คนที่ทำงานเท้าเปล่า
B39	ฮิสโตพลาสโมสิส Histoplasmosis	<i>Histoplasma capsulatum</i> จากดิน ชื้นกและค้างคาว	เกษตรกร คนที่ทำงานเท้าเปล่า คนเลี้ยงไก่ คนเก็บขี้ค้างคาว
B42	สปอโรทริโคสิส Sporotrichosis	<i>Sporothrix schenckii</i> จากซากพืช เปลือกไม้	เกษตรกร คนสวน ขยายดอกไม้

1.5 โรคติดต่อจากโปรโตซัวและปรสิต

Protozoal and parasitic diseases

รหัส Code	โรค Disease	เชื้อก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
B50	มาลาเรียจากเชื้อ <i>P. falciparum</i> Plasmodium falciparum malaria	<i>Plasmodium falciparum</i> จากยุงก้นปล่อง	ชาวสวน ทหาร คนหาของป่า นักสำรวจ นายพราน มัคคุเทศก์
B51	มาลาเรียจากเชื้อ <i>P. vivax</i> Plasmodium vivax malaria	<i>Plasmodium vivax</i> จากยุงก้นปล่อง	เหมือน B50
B52	มาลาเรียจากเชื้อ <i>P. malariae</i> Plasmodium malariae malaria	<i>Plasmodium malariae</i> จากยุงก้นปล่อง	เหมือน B50
B53	มาลาเรียจากเชื้ออื่นๆ Other confirmed malaria		
B53.0	มาลาเรียจากเชื้อ <i>P. ovale</i> Plasmodium ovale malaria	<i>Plasmodium ovale</i> จากยุงก้นปล่อง	เหมือน B50
B58	ทอกโซพลาสโมสิส Toxoplasmosis	<i>Toxoplasma gondii</i> จากแมว (หมา นก แกะ แพะ หมู วัว)	ร้านขายสัตว์เลี้ยง สัตวแพทย์ คนเพาะพันธุ์แมวขาย (โดยเฉพาะในคนที่ภูมิคุ้มกันต่ำ)
B65	โรคพยาธิใบไม้ในเลือด Schistosomiasis	<i>Schistosoma spp.</i> จากการสัมผัสน้ำที่มีเชือปนเปื้อน	เกษตรกร คนขุดคลอง ลอกท่อ งานทุกชนิดที่ต้องขุดน้ำ
B76	โรคพยาธิปากขอ Hookworm diseases		
B76.0	โรคพยาธิปากขอ Ancylostomiasis	<i>Ancylostoma spp.</i> จากอุจจาระที่ถ่ายตามพื้นดิน	คนงานเหมือง คนกรีดยาง เกษตรกรที่ทำงานไม่ใส่รองเท้า

2. โรคมะเร็ง

Malignant Neoplasm (C00 – C97)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
C22	มะเร็งของตับและท่อน้ำดีในตับ Malignant neoplasm of liver and intrahepatic bile ducts		
C22.3	มะเร็งเส้นเลือดของตับ Angiosarcoma of liver	ไวนิล คลอไรด์ โมโนเมอร์ Vinyl chloride monomer	โรงงานไวนิล คลอไรด์
C30	มะเร็งโพรงจมูกและหูชั้นกลาง Malignant neoplasm of nasal cavity and middle ear		
C30.0	มะเร็งโพรงจมูก Nasal cavity	ฝุ่นไม้ Wood dust	ช่างไม้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์ คนตัดไม้
		โครเมียม (VI) Chromium (VI)	งานชุบโครเมียม โรงงานทำสี
		นิกเกิล Nickel compounds	โรงงานถ่านไฟฉาย โรงงานทำสแตนเลส
C34	มะเร็งของหลอดลมและปอด Malignant neoplasm of bronchus and lung	แร่ใยหิน Asbestos	งานที่ใช้แร่ใยหินเป็นวัตถุดิบ เช่น (เช่นโรงงานทำฉนวน โรงงานทำผ้าเบรก โรงงานกระเบื้องมุงหลังคา ตู้ต่อเรือ ซ่อม รถ คนงานรื้อถอนอาคาร)
		สารหนู Arsenic	งานร้อนแร่ในเหมืองดีบุก หลอมทองแดง โรงงานยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฟอกหนัง
		โครเมียม (VI) Chromium (VI)	งานชุบโครเมียม โรงงานทำสี
		นิกเกิล Nickel	โรงงานถ่านไฟฉาย โรงงานทำสแตนเลส
		เรดอน Radon progeny	ทำงานสัมผัสผิวดินในภาคเหนือ คนงานเหมืองที่ทำงานอยู่ใต้ดิน
		บิส-(คลอโรเมทิล)-อีเธอร์ Bis-(chloromethyl) ether	โรงงานสารเคมี

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
C40	มะเร็งกระดูกและข้อที่เกิดบริเวณข้อมือ Malignant neoplasm of bone and articular cartilage of limbs	รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า
C41	มะเร็งกระดูกและข้อที่เกิดบริเวณอื่น Malignant neoplasm of bone and articular cartilage other sites	เหมือน C40	เหมือน C40
C44	มะเร็งผิวหนังชนิดอื่น ๆ (มะเร็งผิวหนังชนิด squamous cell) Other malignant neoplasm of skin (Squamous cell carcinoma)	สารหนู Arsenic ถ่านหิน น้ำมันดิน Coal, tar, mineral oil รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	งานร้อนแฉะในเมืองตีบุก หลอมทองแดง โรงงานยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฟอกหนัง คนทำถนนลาดยางมะตอย คนงานเหมืองถ่านหิน บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า
C45	มะเร็งของมีโซทีเลียม Mesothelioma	แร่ใยหิน Asbestos	งานที่ใช้แร่ใยหินเป็นวัตถุดิบ เช่น (เช่นโรงงานทำฉนวน โรงงานทำผ้าเบรก โรงงานกระเบื้องมุงหลังคา ตู้ต่อเรือ ซ่อม รถ คนงานเรือถอนอาคาร)
C45.0	มะเร็งมีโซทีเลียมเยื่อหุ้มปอด Mesothelioma of pleura		
C45.1	มะเร็งมีโซทีเลียมเยื่อช่องท้อง Mesothelioma of peritoneum		
C45.7	มะเร็งมีโซทีเลียมที่ตำแหน่งอื่น ๆ Mesothelioma of other sites		
C45.9	มะเร็งมีโซทีเลียมไม่ระบุตำแหน่ง Mesothelioma, unspecified		
C67	มะเร็งกระเพาะปัสสาวะ Malignant neoplasm of bladder	อโรมาติก เอมีนส์ Aromatic amines	โรงงานทำยางและสี
C91	มะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟยด์ Lymphoid leukemia	รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation เบนซีน Benzene	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า โรงงานที่ใช้เบนซีนเป็นตัวทำละลาย โรงกลั่นน้ำมัน ปิมน้ำมัน
C92	มะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดไมอีลอยด์ Myeloid leukemia	เหมือน C91	เหมือน C91
C94	มะเร็งเม็ดเลือดขาวเซลล์ชนิดอื่น ๆ Other leukemias of specified cell typed	เหมือน C91	เหมือน C91

3. โรคเลือด

Non-malignant diseases of the blood (D50 – D89)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
D59	โรคเลือดจางเนื่องจากเม็ดเลือดแดงแตก Acquired hemolytic anemia		
D59.4	โรคเลือดจางเนื่องจากเม็ดเลือดแดงแตกที่ไม่ได้เกิดจากระบบภูมิคุ้มกันผิดปกติ Other non-autoimmune hemolytic anemia	ก๊าซอาร์ซีน Arsenic hydride (Arsine)	กระบวนการอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนการสกัดสารหนู
		แนฟทาลีน Naphthalene	โรงงานเคมี
		สารประกอบไตรบูทิลของดีบุก Tributyl tin	โรงงานยาฆ่าหญ้า เกษตรกรที่ใช้ยาฆ่าหญ้า
		ไตรไนโตรโทลูอีน (ทีเอ็นที) Trinitrotoluene (TNT)	โรงงานทำระเบิดทีเอ็นที
D61	โรคเลือดจางเนื่องจากไขกระดูกฝ่อ Other aplastic anemia		
D61.2	โรคเลือดจางเนื่องจากไขกระดูกฝ่อจากการสัมผัสสิ่งก่อโรคนอก Aplastic anemia due to other external agents	รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า
		เบนซีน Benzene	โรงงานที่ใช้เบนซีนเป็นตัวทำละลาย โรงกลั่นน้ำมัน ปิมน้ำมัน
D64	โรคเลือดจางอื่นๆ Other anemia		
D64.2	โรคเลือดจางชนิดโลหิตจางโรบลาสต์จากยาและสารพิษ Secondary sideroblastic anemia due to drugs and toxins	ตะกั่ว Lead	คนงานเหมืองตะกั่ว คนงานหลอมตะกั่ว ช่างบัดกรี ช่างเชื่อม โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำกระสุนปืน โรงงานทำเซรามิก
D70	อะแกรนูโลไซโตซิส Agranulocytosis	รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า
		เบนซีน Benzene	โรงงานที่ใช้เบนซีนเป็นตัวทำละลาย โรงกลั่นน้ำมัน ปิมน้ำมัน

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
D74	เมทฮีโมโกลบินนีเมีย Methemoglobinemia		
D74.8	เมทฮีโมโกลบินนีเมียจากสาเหตุอื่น Other methemoglobinemia	สารประกอบ อะมิโน- และ ไนโตร- อโรมาติก Aromatic amino- and nitro- compounds	โรงงานทำระเบิด โรงงานทำสี

4. โรคจิตและพฤติกรรมผิดปกติ

Mental and behavioral disorders (F00 – F99)

รหัส	โรค	การสัมผัส
Code	Disease	Exposure
F06	ความผิดปกติทางจิตอื่นๆ ที่เกิดจากสมองถูกทำลาย หรือทำงานผิดปกติ หรือจากโรคทางกาย Other mental disorders due to brain damage and dysfunction and to physical disease	
F06.7	ความผิดปกติทางพุทธิปัญญา Mild cognitive disorder	ตะกั่ว Lead ตัวละลายอินทรีย์ Organic solvent
F43	ปฏิกิริยาตอบสนองต่อความเครียดและการปรับตัวที่ผิดปกติ Reaction to severe stress, and adjustment disorder	
F43.0	ภาวะเครียดเฉียบพลัน Acute stress reaction	ความเครียดทางร่างกายและจิตใจ Exceptional physical and mental stress
F43.1	โรคเครียดจากการประสบเหตุการณ์ Post-traumatic stress disorder	เผชิญเหตุการณ์อันน่าตระหนก รุนแรง บีบคั้น Stressful event or situation

5. โรกระบบประสาท

Diseases of the nervous system (G00 – G99)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
G21	กลุ่มอาการพาร์กินสันแบบทราบสาเหตุ Secondary parkinsonism		
G21.2	กลุ่มอาการพาร์กินสันจากการ สัมผัสสิ่งก่อโรคที่ทราบชนิด Secondary parkinsonism due to other external causes	แมงกานีส Manganese	คนงานเหมืองแมงกานีส ช่างเชื่อม คนงานโรงงานทำถ่านไฟฉาย
G25	เอ็กซตราพिरามิดัลและการเคลื่อนไหว ผิดปกติอื่นๆ Other extrapyramidal and movement disorders		
G25.8	เอ็กซตราพिरามิดัลและการ เคลื่อนไหวผิดปกติอื่นๆ Other specified extrapyramidal and movement disorders	ปรอท Mercury	โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำหลอดไฟฟ้า โรงงานทำยาฆ่าเชื้อรา ช่างซ่อมอุปกรณ์ ทางการแพทย์ โรงหลอมโลหะ
G56	ความผิดปกติของเส้นประสาทเส้นเดียวของ รยางค์ส่วนบน Mononeuropathies of the upper limb	งานที่ต้องใช้แรง ทำท่าเดิม ซ้ำๆ สั่นสะเทือน และต้องบิด ข้อมือผิดไปจากธรรมชาติ เมื่อต้องทำปัจจัยเหล่านี้ ร่วมกันความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้น Forceful repetitive work, vibration and extreme posture of the wrist, especially a combination of these risk factors	คนหันเนื้อ คนทำงานขัด คนตัดไม้ คนที่ทำงานท่าซ้ำๆ กับวัสดุขนาดเล็ก แม่ครัว พนักงานพิมพ์ดีด
G56.0	กลุ่มอาการอุโมงค์ข้อมือ Carpal tunnel syndrome		
G56.2	รอยโรคที่เส้นประสาทอัลนาร์ Lesion of the ulnar nerve		
G56.3	รอยโรคที่เส้นประสาทเรเดียล Lesion of the radial nerve		

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
G62	ความผิดปกติของเส้นประสาทหลายเส้น สาเหตุอื่นๆ Other polyneuropathy		
G62.2	ความผิดปกติของเส้นประสาท หลายเส้นจากการได้รับสารพิษ Polyneuropathy due to other toxic agent	สารหนู Arsenic	งานร่อนแร่ในเหมืองดีบุก หลอมทองแดง โรงงานยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฟอกหนัง
		อะครีลาไมด์ Acrylamide	โรงงานพลาสติก โรงงานผ้าใยสังเคราะห์
		คาร์บอนไดซัลไฟด์ Carbon disulfide	โรงงานเรยอน โรงงานยาง
		เอธิลีนออกไซด์ Ethylene oxide	ห้องอบแก๊สในโรงพยาบาล โรงงานทำ อุปกรณ์ปลอดเชื้อทางการแพทย์
		เฮกเซน n-Hexane	โรงงานทุกประเภทที่ใช้ เฮกเซน เป็นตัวทำละลาย
		เมทิล-เอ็น-บิวทิล-คีโตน Methyl-n-butyl-ketone	โรงงานทุกประเภทที่ใช้ เมทิล-เอ็น- บิวทิล-คีโตน เป็นตัวทำละลาย
		ตะกั่ว Lead	คนงานเหมืองตะกั่ว คนงานหลอมตะกั่ว ช่างบัดกรี ช่างเชื่อม โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำกระสุนปืน โรงงานทำเซรามิค
		ปรอท Mercury	โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำหลอดไฟฟ้า โรงงานทำยาฆ่าเชื้อรา ช่างซ่อมอุปกรณ์ ทางการแพทย์ โรงหลอมโลหะ
		ออร์กาโนฟอสฟอรัส Organophosphorous	โรงงานทำยาฆ่าแมลง เกษตรกรที่ใช้ยาฆ่าแมลง
G62.8	ความผิดปกติของเส้นประสาท หลายเส้นจากสาเหตุอื่นๆ Other specified polyneuropathies	ความสั่นสะเทือน Vibration	คนตัดไม้โดยใช้เลื่อยไฟฟ้า ช่างขัด คนใช้สว่านเจาะถนน คนตัดหิน
G92	อาการสมองเสื่อมเนื่องจากได้รับสารพิษ Toxic encephalopathy	ตะกั่ว Lead	คนงานเหมืองตะกั่ว คนงานหลอมตะกั่ว ช่างบัดกรี ช่างเชื่อม โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำกระสุนปืน โรงงานทำเซรามิค
		ปรอท Mercury	โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำหลอดไฟฟ้า โรงงานทำยาฆ่าเชื้อรา ช่างซ่อมอุปกรณ์ ทางการแพทย์ โรงหลอมโลหะ

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
G92	อาการสมองเสื่อมเนื่องจากได้รับสารพิษ Toxic encephalopathy	ตัวทำละลาย เช่น Solvent e.g. โทลูอีน toluene ไซลีน Xylene สไตรีน styrene เพนเทน pentane ไวท์ สปิริต white spirit 1,1,2,ไตรคลอโรอีเทน 1,1,2,trichlorethane	ทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวทำละลายเหล่านี้

6. โรคตา

Diseases of the eye and adnexa (H00 – H59)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
H10	เยื่อตาอักเสบ Conjunctivitis		
H10.8	เยื่อตาอักเสบจากสาเหตุอื่นๆ (เยื่อตาอักเสบจากฝุ่นหรือไอ ระเหยของสารเคมีก่อระคายเคือง)	ฝุ่นแป้งและฝุ่นจากเมล็ดพืช Flour and grain dust	โรงสี คนคุมยุงฉาง (silo) คนทำเบเกอรี่ งานที่ทำกับฝุ่นแป้งสาลี
	Other conjunctivitis (Chemical-induced conjunctivitis)	ฝุ่นไม้ Wood dust	ช่างไม้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์ คนตัดไม้
		สีสังเคราะห์ Reactive dyes	โรงงานทำสี ช่างทาสี ช่างพ่นสี
H16	กระจกตาอักเสบ Keratitis		
H16.1	กระจกตาอักเสบจากสาเหตุอื่นๆ โดยไม่มีเยื่อตาอักเสบ Other superficial keratitis without conjunctivitis (photokeratitis, UV keratitis)	รังสีอุลตราไวโอเล็ต Ultraviolet radiation (UV)	ช่างเชื่อม
H26	ต้อกระจกจากสาเหตุอื่นๆ Other cataract		
H26.8	ต้อกระจกจากสาเหตุอื่นๆ Other specified cataract	รังสีอินฟราเรด Infrared radiation	ช่างตีเหล็ก ช่างตีมีด ช่างเป่าแก้ว คนคุมเครื่องจักรที่มีการใช้แสงเลเซอร์
		คลื่นไมโครเวฟ Microwave	เจ้าหน้าที่เทคนิคที่ควบคุมสถานี ไมโครเวฟและเรดาร์
		รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล โรงงานที่ใช้รังสีเอกซ์ตรวจสอบสินค้า
		ไตรไนโตรโทลูอีน Trinitrotoluene	โรงงานทำระเบิดที่เอ็นที
		แนฟทาลีน Naphthalene	โรงงานเคมี
		ไดไนโตรฟีนอล, ไดไนโตร ครีซอล Dinitrophenol, dinitro-cresol	โรงงานทำระเบิด โรงงานทำสี

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
H26.8	ต้อกระจกจากสาเหตุอื่นๆ Other specified cataract	เอทริลีน ออกไซด์ Ethylene oxide	ห้องอบแก๊สในโรงพยาบาล โรงงานทำ อุปกรณ์ปลอดเชื้อทางการแพทย์
H55	โรคตาแกว่งและตาเคลื่อนไหวผิดปกติอื่นๆ (โรคตาแกว่งในคนงานเหมือง) Nystagmus and other irregular eye movement (Miner's nystagmus)	ที่ทำงานมีแสงน้อย Poor lighting	คนงานเหมืองที่ทำงานอยู่ใต้ดิน

7. โรคหู

Diseases of the ear and mastoid process (H60 – H95)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
H83.3	โรคของหูชั้นในที่เกิดจากเสียง Noise effect on inner ear		
	โรคประสาทหูเสื่อมจากการสัมผัสเสียงดัง Noise-induced hearing loss, NIHL	เสียงดัง Excessive noise	งานทุกงานที่สัมผัสเสียงดังเป็นเวลานาน
	โรคประสาทหูเสื่อมจากแรงอัดของเสียง Acoustic trauma	เสียงระเบิด Excessive noise	งานที่ได้ยินเสียงระเบิด เสียงปืน

8. โรกระบบไหลเวียนโลหิต

Diseases of the circulatory system (I00 – I99)

สิ่งคุกคามจากการประกอบอาชีพหลายอย่างมีผลต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูงและเส้นเลือดหัวใจตีบเฉียบพลัน [8] เช่น ความเครียดจากการทำงาน การอยู่กะ อากาศร้อน และเสียงดัง อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการวิจัยในระดับกลุ่มประชากร จะแสดงว่าสิ่งคุกคามเหล่านี้เพิ่มความเสี่ยงต่อโรคอย่างชัดเจน แต่ในระดับบุคคล ยังเป็นการยากที่จะพิจารณาแยกว่าสาเหตุจากการประกอบอาชีพเป็นสาเหตุเดียวที่ทำให้เกิดโรคเหล่านี้ขึ้น ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงรายการรหัสโรคสำหรับกรณีดังกล่าวมา ส่วนสิ่งคุกคามที่ปัจจุบันสามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนแล้วว่าเป็นสาเหตุในการเกิดโรกระบบไหลเวียนโลหิต ได้แสดงไว้ดังตารางต่อไปนี้

รหัส Code	โรค Disease	สิ่งก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
121	เส้นเลือดหัวใจตีบเฉียบพลัน Acute myocardial infarction	ไนโตรกลีเซอริน Nitroglycerin	โรงงานทำระเบิดไดนาไมต์
		คาร์บอนมอนอกไซด์ Carbon monoxide	พนักงานดับเพลิง
173.0	กลุ่มอาการเรย์โนลด์ Raynaud's syndrome	ความสั่นสะเทือน Vibration	คนตัดไม้โดยใช้เลื่อยไฟฟ้า ช่างขุด คนใช้สว่านเจาะถนน คนตัดหิน
		ไวนิล คลอไรด์ โมโนเมอร์ Vinyl chloride monomer	โรงงานทำไวนิลคลอไรด์

9. โรคระบบทางเดินหายใจ

Diseases of the respiratory system (J00 – J99)

รายการในตารางต่อไปนี้ แสดงรหัสโรคของโรคจากการประกอบอาชีพที่เกิดขึ้นกับระบบทางเดินหายใจ ยกเว้นเฉพาะกรณีโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ ซึ่งกล่าวถึงไปแล้วในหัวข้อที่ 1 และโรคมะเร็งระบบทางเดินหายใจ ซึ่งกล่าวถึงไปแล้วในหัวข้อที่ 2 รายการโรคในระบบทางเดินหายใจแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ คือกลุ่มโรคฝุ่นจับปอด (pneumoconiosis) กลุ่มโรคหอบหืดและภูมิแพ้จากการประกอบอาชีพ (occupational asthma and allergy) และอาการระบบทางเดินหายใจเนื่องจากได้รับสารพิษหรือสารระคายเคือง (toxic and irritative respiratory diseases) ตามลำดับ

9.1 โรคฝุ่นจับปอดและผังพืดที่ปอดหรือเยื่อหุ้มปอดเนื่องจากการสัมผัสฝุ่นอนินทรีย์

Pneumoconioses and pulmonary or pleural fibrosis caused by inorganic dusts

โรคในกลุ่มโรคฝุ่นจับปอด (pneumoconiosis) ทั้งหมด มีการกำหนดรายการโรคไว้อย่างชัดเจนใน ICD-10 โดยจะอยู่ในรายการรหัสโรค J60 – J63 ดังแสดงในตารางต่อไปนี้ สำหรับอาการป่วยด้วยโรคฝุ่นจับปอดร่วมกับวัณโรคปอดซึ่งมักจะพบร่วมกันได้บ่อยนั้น ให้ทำการลงรหัสโรคหลักเป็น J65 ทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นโรคฝุ่นจับปอดชนิดใดก็ตาม [1]

รหัส Code	โรค Disease	สิ่งก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
J60	ฝุ่นจับปอดในคนงานเหมืองถ่านหิน Coalworker's pneumoconiosis	ฝุ่นถ่านหิน Coal dust	เหมืองถ่านหิน
J61	แอสเบสโตสิส (โรคปอดใยหิน) Pneumoconiosis due to asbestos and other mineral fibers (Asbestosis)	แร่ใยหิน Asbestos	งานที่ใช้แร่ใยหินเป็นวัตถุดิบ เช่น (เช่นโรงงานทำฉนวน โรงงานทำผ้า เบรค โรงงานกระเบื้องมุงหลังคา ตู้ต่อ เรือ ซ่อมรถ คนงานรื้อถอนอาคาร)
J62	โรคปอดฝุ่นหิน Pneumoconiosis due to dust containing silica (Silicosis)		
J62.0	ปอดฝุ่นหินจากแป้งฝุ่น Pneumoconiosis due to talc dust	แป้งฝุ่น Talc	โรงงานทำแป้งฝุ่นทาหน้า คนงานเหมืองหินสบู่
J62.8	ปอดฝุ่นหินจากหินอื่นๆ Pneumoconiosis due to other dust containing silica	ฝุ่นหิน Silica	คนงานเหมืองหิน ระเบิดหิน ทำครกหิน ทำตุ๊กตาหิน ยิงทราย หล่อพระพุทธรูป โรงงานเซรามิค งานขัดด้วยเครื่องขัด (หินขัด) โรงงานทำไส้กรองน้ำ

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
J63	ฝุ่นจับปอดจากฝุ่นอนินทรีย์อื่นๆ Pneumoconiosis due to other inorganic dust		
J63.0	อลูมิเนียมโนสิส Aluminosis	อลูมิเนียม Aluminium	โรงงานที่มีการใช้อลูมิเนียม ในลักษณะเป็นผงฟุ้งกระจาย
J63.1	ฝุ่นจับปอดจากบอกไซต์ Bauxite fibrosis	บอกไซต์ Bauxite	โรงถลุงแร่บอกไซต์
J63.2	เบริลลิโอสิส Berylliosis	เบริลเลียม Beryllium	เหมืองแร่เบริลเลียม โรงงานนิวเคลียร์ โรงสร้างยานอวกาศ
J63.3	ฝุ่นจับปอดจากกราไฟต์ Graphite fibrosis	กราไฟต์ Graphite dust	โรงงานทำดินสอ โรงหล่อโลหะ โรงงานทำถ้วยชามทนความร้อน
J63.4	ซิเดอโรสิส Siderosis	ฝุ่นเหล็ก Iron dust	โรงงานที่มีการใช้เหล็ก ในลักษณะเป็นผงฟุ้งกระจาย
J63.5	สแตนโนสิส Stannosis	ฝุ่นและฟุ้งของดีบุก Tin dust and fume	เหมืองดีบุก โรงหล่อโลหะ
J63.8	ฝุ่นจับปอดจากฝุ่นอนินทรีย์อื่นๆ Pneumoconiosis due to other specified inorganic dust	ฝุ่นผสม Mixed dust	โรงหล่อโลหะ
J65	ฝุ่นจับปอดร่วมกับติดเชื้อวัณโรค Pneumoconioses associated with tuberculosis	เหมือน J60 – J63 ร่วมกับเป็นวัณโรค	เหมือน J60 – J63
J84	โรคของเนื้อปอดชนิดอื่นๆ Other interstitial pulmonary disease		
J84.1	โรคผังพืดที่เนื้อปอดชนิดอื่นๆ (โรคผังพืดที่เนื้อปอดจากโลหะหนัก) Other interstitial pulmonary diseases with fibrosis (Hard metal disease)	โลหะหนัก (โคบอลต์) Hard metal (Cobalt)	โรงผลิตโลหะหนัก งานขัดที่ขัดด้วยหัวโลหะหนัก
J90	มีน้ำในช่องปอดจากสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ได้จัดหมวดหมู่ไว้ Pleural effusion, not elsewhere classified (pleurisy with effusion)	แร่ใยหิน Asbestos	เหมือน J61
J92	คราบหนาที่เยื่อหุ้มปอด Pleural plaque		
J92.0	คราบหนาที่เยื่อหุ้มปอดและพบแร่ใยหิน Pleural plaque with presence of asbestos	แร่ใยหิน Asbestos	เหมือน J61
J94	โรคของเยื่อหุ้มปอดอื่นๆ Other pleural conditions		
J94.8	โรคของเยื่อหุ้มปอดอื่นๆ (เยื่อหุ้มปอดหนาตัวเนื่องจากสัมผัสแร่ใยหิน) Other specified pleural conditions (Asbestos-related diffuse pleural thickening)	แร่ใยหิน Asbestos	เหมือน J61

9.2 หอบหืดและภูมิแพ้จากการประกอบอาชีพ

Occupational asthma and allergic respiratory diseases

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
J30	น้ำมูกไหลจากอากาศเปลี่ยนแปลงและภูมิแพ้ Vasomotor and allergic rhinitis		
J30.3	ภูมิแพ้น้ำมูกไหลจากสาเหตุอื่นๆ Other allergic rhinitis ภูมิแพ้น้ำมูกไหลเหตุอาชีพ (Occupational allergic rhinitis)	สารเคมีหลายชนิดที่ทำให้เกิดโรคหอบหืดจากการทำงานสามารถทำให้เกิดอาการภูมิแพ้น้ำมูกไหลได้เช่นกัน Many of the agents causing occupational asthma, can also induce allergic rhinitis	
J45	หอบหืด Asthma	ไอโซไซยาเนต Isocyanates	ช่างพ่นสี งานทาพื้นด้วยโพลียูรีเทน โรงงานสารเคมี
		ฝุ่นแป้งและฝุ่นจากเมล็ดพืช Flour and grain dust	โรงสี คนคุมยุงฉาง (silo) คนทำเบเกอร์รี่ งานที่ทำกับแป้งสาลี เมล็ดกาแฟ ละหุ่ง
		สิ่งคัดหลั่งจากสัตว์ Animal excretions	คนเลี้ยงสัตว์ขาย คนเลี้ยงนกขาย สัตวแพทย์ เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ
		ฝุ่นไม้ Wood dust	ช่างไม้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์ คนตัดไม้
		สีสังเคราะห์ Reactive dyes	โรงงานทาสี ช่างทาสี ช่างพ่นสี
		เปอร์ซัลเฟต Persulfate	ช่างทำผม
		ลาเท็กซ์ (ยางธรรมชาติ) Latex (natural rubber)	บุคลากรทางการแพทย์ โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ
J45.0	เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน predominantly allergic		
J45.1	ไม่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน non-allergic		
J45.8	แบบผสม mixed		
J45.9	หอบหืดไม่ระบุชนิด asthma, unspecified		

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
J66	โรคของทางเดินหายใจจากฝุ่นอินทรีย์ Airway disease due to specific organic dust		
J66.0	ปอดฝุ่นฝ้าย Byssinosis	ฝ้าย, ปอ, ป่าน Cotton, flax, hemp	โรงทอผ้าฝ้าย, ป่าน, ปอ
J66.1	โรคปอดในคนตัดเสื้อผ้าลินิน Flax-dresser's disease	ฝุ่นปอ Flax dust	คนตัดเสื้อผ้าลินิน
J66.8	โรคของทางเดินหายใจจากฝุ่นอินทรีย์ชนิดอื่นๆ (กลุ่มอาการฝุ่นอินทรีย์เป็นพิษ) Airway disease due to other specific organic dust (Organic dust toxic syndrome, ODT)	ฝุ่นจากเมล็ดพืช Grain dust สิ่งคัดหลั่งจากสัตว์ Animal excretions ราและจุลชีพอื่นๆ Fungi and other microbial	โรงสี คนคุมยุงฉาง (silo) ชาวนา คนเลี้ยงหมู คนทำความสะอาดเส้าหมู คนคุมระบบบำบัดน้ำเสีย คนลอกท่อ คนทำความสะอาดท่อน้ำเสีย
J67	ปอดอักเสบภูมิไวเกิน Hypersensitivity pneumonitis due to organic dust (Allergic alveolitis)	เกิดได้จากสิ่งก่อโรคหลายชนิดที่มีสมบัติเป็นแอนติเจนต่อร่างกาย Hypersensitivity pneumonitis can be due to many antigens	
J67.0	ปอดชาวไร่ Farmer's lung	<i>Microspora faeni</i> จากหญ้าฟางเน่าขึ้นรา	ชาวนา ชาวไร่
J67.1	ปอดชานอ้อย Bagassosis	<i>Thermoactinomyces vulgaris</i> จากชานอ้อยขึ้นรา	โรงงานน้ำตาล โรงหีบอ้อย
J67.2	ปอดนักนิยมนกสวยงาม Bird fancier's lung	โปรตีนจากนก Bird proteins	คนเพาะเลี้ยงนกสวยงาม
J67.3	ปอดไม้คอร์ก Suberosis	<i>Penicillium spp.</i> จากฝุ่นไม้คอร์ก	โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากไม้คอร์ก
J67.4	ปอดคนงานข้าวบาร์เลย์ Maltworker's lung	<i>Aspergillus clavatus</i> จากข้าวบาร์เลย์ขึ้นรา	คนงานเก็บเกี่ยวข้าวบาร์เลย์
J67.5	ปอดคนเพาะเห็ด Mushroom-worker's lung	<i>Thermoactinomyces sacchari</i> จากปุ๋ยขึ้นรา	คนเพาะเห็ด
J67.6	ปอดคนลอกเปลือกเมเปิล Maple-bark-stripper's lung	<i>Cryptostroma corticale</i> จากซุงเมเปิลขึ้นรา	คนลอกเปลือกเมเปิล
J67.7	ปอดเครื่องปรับอากาศและทำความชื้น Air-conditioner and humidifier lung	<i>Thermoactinomyces candidus</i> จากน้ำแอร์	คนดูแลระบบระบายอากาศในตึก
J67.8	ปอดอักเสบภูมิไวเกินจากสาเหตุอื่นๆ Hypersensitivity pneumonitis due to other organic dust	ฝุ่นอินทรีย์หลายชนิด Multiple causes	หลากหลายอาชีพ ที่มีการสัมผัสฝุ่นอินทรีย์ที่เป็นสาเหตุของโรค

9.3 โรคที่เกิดจากการได้รับสารพิษหรือการระคายเคืองทางเดินหายใจ

Toxic and irritative respiratory diseases

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
J68	โรคของทางเดินหายใจจากการสูดดมสารเคมี, ก๊าซ, ฟุ้ง และไอระเหย Respiratory condition due to inhalation of chemicals, gases, fumes and vapors	ก๊าซคลอรีน Chlorine ก๊าซแอมโมเนีย Ammonia ฟอร์มัลดีไฮด์ Formaldehyde แคดเมียม Cadmium โคบอลต์ Cobalt ปรอท Mercury โอโซน Ozone ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ Sulfur dioxide ฟอสจีน Phosgene พาราควอตต์ Paraquat	หลากหลายอาชีพ ที่มีการสัมผัสสารเคมีที่ได้อย่างมา
J68.0	หลอดลมอักเสบและปอดอักเสบ Bronchitis and pneumonitis		
J68.1	ปอดบวมน้ำเจ็บพลัน Acute pulmonary edema		
J68.2	ทางเดินหายใจส่วนต้นอักเสบ Upper respiratory inflammation		
J68.3	โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันอื่นๆ (กลุ่มอาการหอบหืดหลังสูดดมสารเคมีปริมาณมากเฉียบพลัน) Other acute or subacute respiratory conditions (Reactive airways disorder syndrome, RADS)		
J68.4	โรคทางเดินหายใจเรื้อรังอื่นๆ Chronic respiratory conditions		
J68.8	อาการทางเดินหายใจอื่นๆ (ไข้ฟุ้งโลหะ) Other respiratory conditions (Metal fume fever)		

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
J34	ความผิดปกติอื่นๆ ของจมูกและไซนัส Other disorders of nose and nasal sinuses		
J34.8	ความผิดปกติอื่นๆ ของจมูกและไซนัส (แผลที่เยื่อจมูกและผนังกั้นกลางจมูกทะลุ) Other specified disorders of nose and nasal sinuses (Nasal ulcer and perforation of nasal septum)	โครเมียม (VI) Chromium (VI) สารหนู Arsenic	งานชุบโครเมียม โรงงานทำสี งานร่อนแร่ในเหมืองดีบุก หลอมทองแดง โรงงานยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฟอกหนัง

10. โรคตับ

Diseases of liver (K00 – K93)

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
K71	โรคตับอักเสบจากยาและสารพิษ Toxic liver disease	สารเคมีหลายชนิด เช่น Various chemicals e.g.	
		คาร์บอนเตตระคลอไรด์ Carbon tetrachloride	กิจการซักแห้ง งานที่ทำกับตัวทำละลาย ที่มีส่วนผสมของคาร์บอนเตตระคลอไรด์
		คลอโรฟอร์ม Chloroform	โรงงานเคมี โรงงานกระดาษ
		ฟอสฟอรัสขาว Yellow (white) phosphorus	โรงงานปุ๋ย โรงงานทำสารกำจัดหนู โรงงานทำระเบิด โรงงานไม้ขีดไฟ

11. โรคผิวหนัง

Diseases of the skin and subcutaneous tissue (L00 – L99)

รหัส Code	โรค Disease	สิ่งก่อโรค Agent	อาชีพ / กิจการ Occupation / Industry
L23	ผิวหนังอักเสบจากสารก่อภูมิแพ้ Allergic contact dermatitis (ACD)	สารก่อภูมิแพ้ มากมายหลายชนิด ACD can be due to many antigens	หลากหลายอาชีพ ที่มีการสัมผัสสารก่อภูมิแพ้
L23.0	จากโลหะ due to metals		
L23.1	จากกาว สารสำหรับยึดติด due to adhesives		
L23.2	จากเครื่องสำอาง due to cosmetics		
L23.3	จากยาทาผิวหนัง due to drugs contact with skin		
L23.4	จากสีสังเคราะห์ due to dyes		
L23.5	จากผลิตภัณฑ์เคมีกลุ่มอื่นๆ due to other chemical products		
L23.6	จากอาหารที่ถูกผิวหนัง due to food contact with skin		
L23.7	จากพืช due to plant, except food		
L23.8	จากสารเคมีอื่นๆ due to other agents		
L23.9	ไม่ระบุสาเหตุ unspecified		
L24	ผิวหนังอักเสบจากสารระคายเคือง Irritant contact dermatitis	สารก่อระคายเคือง มากมายหลายชนิด ICD can be due to many irritants	หลากหลายอาชีพ ที่มีการสัมผัสสารก่อระคายเคือง
L24.0	จากสบู่ ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน due to detergents		
L24.1	จากน้ำมันและจารบี due to oil and grease		
L24.2	จากตัวทำละลาย due to solvents		
L24.3	จากเครื่องสำอาง due to cosmetics		
L24.4	จากยาทาผิวหนัง due to drugs contact with skin		

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
L24.5	จากผลิตภัณฑ์เคมีกลุ่มอื่นๆ due to other chemical products		
L24.6	จากอาหารที่ถูกผิวหนัง due to food contact with skin		
L24.7	จากพืช due to plant, except food		
L24.8	จากสารเคมีอื่นๆ due to other agents		
L24.9	ไม่ระบุสาเหตุ unspecified		
L25	ผิวหนังอักเสบที่ระบุชนิดไม่ได้ Unspecified contact dermatitis	เหมือน L23 และ L24	เหมือน L23 และ L24
L25.0	จากเครื่องสำอาง due to cosmetics		
L25.1	จากยาทาผิวหนัง due to drugs contact with skin		
L25.2	จากสีสังเคราะห์ due to dyes		
L25.3	จากผลิตภัณฑ์เคมีกลุ่มอื่นๆ due to other chemical products		
L25.4	จากอาหารที่ถูกผิวหนัง due to food contact with skin		
L25.5	จากพืช due to plant, except food		
L25.8	จากสารเคมีอื่นๆ due to other agents		
L25.9	ไม่ระบุสาเหตุ unspecified		
L50	ลมพิษ Urticaria		
L50.6	ลมพิษจากการสัมผัส Contact urticaria	ลาเท็กซ์ (ยางธรรมชาติ) Latex (natural rubber)	บุคลากรทางการแพทย์ โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ
		อาหาร (ผัก ผลไม้) Food (vegetable, fruit)	แม่ครัว คนเตรียมอาหาร โรงงานทำอาหาร แม่ค้าขายอาหารที่ตลาด คนขนส่งอาหาร
		น้ำยาย้อมผม Paraphenylenediamine	ช่างทำผม

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
L58	ผิวหนังอักเสบจากการฉายรังสี Radiodermatitis	รังสีชนิดก่อไอออน Ionizing radiation	บุคลากรแผนกรังสีของโรงพยาบาล งานทุกงานที่มีการใช้สาร isotope
L58.0	ผิวหนังอักเสบจากการฉายรังสี แบบเฉียบพลัน Acute radiodermatitis		
L58.1	ผิวหนังอักเสบจากการฉายรังสี แบบเรื้อรัง Chronic radiodermatitis		
L70	สิว Acne		
L70.8	สิวจากสาเหตุอื่นๆ Other acne		
	สิวจากฮาโลเจเนตไฮโดรคาร์บอน (Chloracne)	โพลีคลอโรเนฟทาซีน Polychloronaphthalenes โพลีคลอริเนทฟีนอล Polychlorinated phenol ไดออกซิน Dioxin โพลีคลอโรไบเฟนนิล Polychlorobiphenyls (PCB) โพลีโบรมไโดเฟนนิล Polybromodiphenyls (PBB)	โรงงานผลิตฉนวนไฟฟ้า โรงงานวัสดุทนไฟ โรงงานน้ำยาถนอมเนื้อไม้ โรงงานผลิตน้ำมันไฮโดรลิก โรงงานกาว โรงงานพลาสติก โรงงานหม้อแปลงไฟฟ้า โรงงานผลิตสารกำจัดวัชพืช โรงงานผลิตน้ำมันไฮโดรลิก โรงงานหม้อแปลงไฟฟ้า โรงงานพลาสติก โรงงานพลาสติก โรงงานวัสดุทนไฟ โรงงานทำแผงวงจร
	สิวจากน้ำมัน (Oil acne)	น้ำมันและจารบี Oils and grease ยางมะตอย Asphalt ถ่านหิน น้ำมันดิน Coal, tar, pitch	คู่อ้อมรถ โรงเหล็ก งานช่าง คนทำถนนลาดยางมะตอย เหมืองถ่านหิน งานขุดเจาะน้ำมัน

12. โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ

Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue (M00 – M99)

ภาวะผิดปกติทางกระดูกและกล้ามเนื้อเป็นกลุ่มโรคที่โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย การทำท่าทางซ้ำๆ หรือการออกแรงเกินกำลังในระหว่างการทำงานเป็นสาเหตุหนึ่ง que เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคได้ [1] นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ เช่น การทำกิจกรรมที่บ้าน ความผิดปกติของโครงสร้างร่างกายที่มีอยู่เดิม ความผิดปกติทางเมตาบอลิซึม ความเสื่อมตามอายุ หรือสภาวะทางจิตใจ ซึ่งมีผลเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคได้เช่นกัน [8-9] ปัจจุบันยังไม่มีเทคนิคการตรวจทางการแพทย์ แนวทาง หรือคำแนะนำมาตรฐานจากองค์กรใดๆ ที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์แยกสาเหตุของโรคในกลุ่มนี้ว่าเกิดจากการทำงานหรือไม่ได้อย่างแน่นอน การยอมรับว่าเป็นโรคจากการทำงานหรือไม่จึงให้ขึ้นกับข้อตกลงของแต่ละประเทศ [1] สำหรับประเทศไทย กระทรวงแรงงานได้ประกาศยอมรับให้โรคในกลุ่มนี้จัดอยู่ในรายการโรคจากการประกอบอาชีพ ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา [7] จึงได้แสดงรหัส ICD-10 ของโรคกลุ่มนี้ไว้ในตารางดังต่อไปนี้

รหัส	โรค	สภาวะที่ก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
M54	ปวดหลัง Dorsalgia		
M54.5	ปวดหลังส่วนล่าง Low back pain	งานยกหนักหรือของผิดวิธี งานที่ต้องก้มหรือเอี้ยวตัว Poor lifting technique Bended and twisted	งานยกของหนัก ขับรถบรรทุก ดำนา พยาบาล พนักงานเปลยกผู้ป่วย งานที่นั่งทำกับพื้นบ้าน งานขนส่งของ
M65	เยื่อหุ้มข้อและปลอกเอ็นอักเสบ Synovitis and tenosynovitis		
M65.3	นิ้วล็อก นิ้วไกปืน นิ้วลั่น Trigger finger	เชื่อว่าเกิดจากการทำซ้ำๆ จนเกิดการเสียดสีซ้ำของเอ็นกับ ปลอกเอ็นโคนนิ้ว ^{7,8} Repetitive movement	เชื่อว่างานที่ใช้มือทำซ้ำๆ จะเพิ่ม ความเสี่ยงในการเกิดโรค ^{7,8}
M65.4	ปลอกเอ็นกล้ามเนื้ออกเสบ บริเวณปลายเอ็นกระดูกเรเดียส Radial styloid tenosynovitis (De Quervain's tenosynovitis)	งานที่ต้องใช้แรง ทำท่าเดิมซ้ำๆ และต้องบิดข้อมือผิดไปจาก ธรรมชาติ เมื่อต้องทำปัจจัย เหล่านี้ร่วมกันความเสี่ยงจะ เพิ่มขึ้น Repetitive movement, forceful exertions and extreme posture of the wrist, especially a combination of these risk factors	หลากหลายท่าทางที่เสี่ยง เช่น ใช้กรรไกรตัดวัสดุแข็งๆ ซ้ำๆ ใช้เมาส์คอมพิวเตอร์ซ้ำๆ หวดแป้งขนมปัง ใช้แรงบีบซ้ำๆ เจียรไนเพชรพลอย บิดข้อมือซ้ำๆ งานขัดวัสดุ บิดข้อมือซ้ำๆ

รหัส	โรค	สภาวะที่ก่อโรค	อาชีพ / กิจกรรม
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
M70	ความผิดปกติของเนื้อเยื่ออ่อน เนื่องจาก การใช้งานมากเกินไปและแรงกดทับ Soft tissue disorders related to use, overuse and pressure		
M70.0	ปลอกเอ็นกล้ามเนื้อที่มือและ ข้อมืออักเสบเรื้อรัง Chronic crepitant tenosynovitis of hand and wrist	เหมือน M65.4	เหมือน M65.4
M70.2	ถุงลมนิรภัยปลายนอกข้อมืออักเสบ Olecranon bursitis	คลานด้วยศอกนานๆ ยันศอกนานๆ Prolonged pressure of the elbow region	ช่างเขียนแบบศอกยันโต๊ะ ทาสีพื้น ช่างซ่อมท่อน้ำที่ต้องคลานไปในท่อ
M70.4	ถุงลมนิรภัยหน้าสะบ้าเข่าอักเสบ Prepatellar bursitis	คุกเข่านานๆ Prolonged kneeling	คนปูพื้นกระเบื้อง คนปูพรม คนปูพื้นไม้ปาร์เก้ คนถูพื้นด้วยผ้า
M77	เอ็นยึดกระดูกอักเสบแบบอื่นๆ Other enthesopathies	งานที่ออกแรงทำเดิมซ้ำๆ Repetitive forceful work	ช่างก่อสร้างตอกตะปู แม่ครัวลับหมู งานที่ทำซ้ำๆ กับวัสดุขนาดเล็ก ขนของในลักษณะหัวถุงหนักนานๆ ขนของในลักษณะอุ้มแบบตัวนานๆ นักกีฬาเทนนิส กอล์ฟ วอลเลย์บอล
M77.0	รอยนูนเนื้อปุ่มกระดูกต้นแขน อักเสบด้านใน Medial epicondylitis (Golfer's elbow)		
M77.1	รอยนูนเนื้อปุ่มกระดูกต้นแขน อักเสบด้านนอก Lateral epicondylitis (Tennis elbow)		

13. โรคระบบทางเดินปัสสาวะและสืบพันธุ์

Diseases of the genitourinary system (N00 – N99)

รายการโรคในส่วนของระบบทางเดินปัสสาวะนั้น มีการพิสูจน์ที่ชัดเจนแล้วว่าสิ่งคุกคามหลายชนิดเป็นพิษต่อไต ดังที่ได้แสดงตัวอย่างไว้ในตาราง ในส่วนของระบบสืบพันธุ์ แม้ในปัจจุบันจะมีข้อมูลจากการวิจัยทางระบาดวิทยาที่บ่งชี้ว่า สิ่งคุกคามจากการทำงานหลายชนิด อาจมีผลต่อความผิดปกติของระบบสืบพันธุ์ได้ แต่ในปัจจุบันการพิสูจน์ในระดับบุคคลยังทำได้ยากมาก จึงไม่ได้แสดงรายการโรคไว้ในที่นี้

รหัส	โรค	สิ่งก่อโรค	อาชีพ / กิจการ
Code	Disease	Agent	Occupation / Industry
N14	โรคของเนื้อไตและท่อไตจากการสัมผัสยาและโลหะหนัก Drug and heavy metal-induced tubulointerstitial and tubular conditions		
N14.3	ไตเสื่อมจากพิษโลหะหนัก Nephropathy induced by heavy metal	แคดเมียม Cadmium ตะกั่ว Lead	โรงงานถ่านไฟฉายนิเกิล-แคดเมียม โรงงานสี โรงงานพลาสติก คนงานเหมืองตะกั่ว หลอมตะกั่ว ช่างบัดกรี ช่างเชื่อม โรงงานแบตเตอรี่ โรงงานทำกระสุนปืน โรงงานเซรามิก
N14.4	ไตเสื่อมจากสารพิษชนิดอื่นๆ Toxic nephropathy, not elsewhere specified	คาร์บอนเตตระคลอไรด์ Carbon tetrachloride ไตรคลอโรเอทิลีน Trichloroethylene	กิจการชักแห้ง งานที่ใช้ตัวทำละลาย กิจการชักแห้ง งานที่ใช้ตัวทำละลาย โรงงานทำสายนาฬิกาโลหะ

14. อาการ, อาการแสดง และผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ผิดปกติ

Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified (R00 – R99)

รหัสในกลุ่มนี้ไม่ใช่ “โรค” แต่เป็น “อาการ” “อาการแสดง” หรือ “ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ผิดปกติ” ซึ่งแพทย์ตรวจพบหรือได้รับข้อมูลจากผู้ป่วย เนื่องจากอยู่ในหมวด R00 – R99 บางครั้งอาจเรียกรหัสกลุ่มนี้ย่อๆ ว่า R-code ก็ได้ สาเหตุที่ต้องมีการจัดรหัสนี้ขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องใช้ลงในกรณีที่ไมทราบการวินิจฉัยของผู้ป่วยในการมารับบริการครั้งนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นได้จากหลายสาเหตุ เช่น ก) ไม่ทราบการวินิจฉัยจริงๆ เนื่องจากอาการของผู้ป่วยไม่เข้าได้กับโรคใดเลย แม้ว่าแพทย์จะได้ตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วก็ตาม ข) เป็นการมารับบริการครั้งแรก และกำลังรอผลการตรวจเพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยที่แน่นอน เช่นรอผลตรวจเลือด รอผลตรวจชิ้นเนื้อ เพื่อยืนยันการวินิจฉัย ค) สถานพยาบาลที่รักษาไม่มีศักยภาพพอที่จะตรวจจนได้การวินิจฉัยที่แน่นอน ต้องทำการส่งต่อไปยังสถานพยาบาลระดับที่สูงกว่าจึงจะวินิจฉัยได้ ง) อาการที่ตรวจพบไม่มีการวินิจฉัยเฉพาะใดที่ละเอียดกว่ารหัสในกลุ่มนี้แล้ว

จากที่กล่าวมา เมื่อใดที่ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยยืนยันโรคแน่นอนแล้ว จะต้องเปลี่ยนไปใช้รหัสในกลุ่มอื่นที่จำเพาะเจาะจงกว่าแทน (รหัสในหัวข้อที่ 1 – 13) ในกรณีการเฝ้าระวังโรค หรือการตรวจภาคสนาม ซึ่งมักจะทราบเพียงอาการเบื้องต้น และยังไม่ได้การวินิจฉัยที่แน่นอนในขณะที่ไปตรวจ ก็สามารถลงรหัส R-code ไว้ได้เช่นกัน และรหัส R-code นี้ ก็สามารถลงร่วมกับรหัส Y96 เพื่อแสดงว่าเป็นอาการที่แน่ใจว่าเกิดจากการประกอบอาชีพได้ เมื่อใดที่ได้การวินิจฉัยแน่นอนแล้ว จึงเปลี่ยนมาเป็นรหัสโรค (ตามหัวข้อที่ 1 – 13) ในการมารับบริการครั้งต่อไป

14.1 อาการและอาการแสดงที่ผิดปกติ

Symptoms, signs and abnormal clinical findings, not elsewhere classified

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
R04	เลือดออกจากทางเดินหายใจ Hemorrhage from respiratory passage
R04.0	เลือดกำเดา Epitaxis
R04.2	ไอเป็นเลือด Hemoptysis
R05	ไอ Cough
R06	การหายใจผิดปกติ Abnormalities of breathing
R06.1	หายใจลำบาก Dyspnea
R06.2	หายใจเป็นเสียงวี๊ด Wheezing

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
R09	อาการอื่นๆ ของระบบไหลเวียนโลหิตและระบบหายใจ Other symptoms and signs involving the circulatory and respiratory system
R09.0	ขาดอากาศหายใจ Asphyxia
R09.1	เจ็บหน้าอกร้าวมาจากเยื่อหุ้มปอด Pleurisy
R10	ปวดท้องและปวดเชิงกราน Abdominal and pelvic pain
R10.4	ปวดท้อง ไม่ระบุสาเหตุ Other and unspecified abdominal pain
R11	คลื่นไส้และอาเจียน Nausea and vomiting
R17	ตัวเหลือง (ดีซ่าน) ไม่ระบุสาเหตุ Unspecified jaundice
R20	ความผิดปกติของการรับรู้สัมผัสที่ผิวหนัง Disturbance of skin sensation
R20.0	ชาที่ผิวหนัง Anaesthesia of skin
R20.1	ผิวหนังรับความรู้สึกได้น้อยลง Hypoesthesia of skin
R20.2	ผิวหนังมีความรู้สึกเปลี่ยนไป เช่น เสียว เจ็บแปล็บ ชูซ่า Paresthesia of skin
R20.3	ผิวหนังรับความรู้สึกได้มากขึ้นผิดปกติ Hyperaesthesia of skin
R21	ผื่นและเม็ดที่ผิวหนัง ไม่ระบุสาเหตุ Rash or other nonspecific skin eruption
R23	รอยโรคที่ผิวหนังชนิดอื่นๆ Other skin change
R23.0	ตัวเขียว Cyanosis
R23.3	รอยจ้ำเลือดที่เกิดขึ้นเอง Spontaneous ecchymosis
R23.4	ผิวหนังมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะพื้นผิว เช่น ลอก หนาตัวขึ้น ตกสะเก็ด Change in skin texture
R25	การเคลื่อนไหวร่างกายผิดปกติ นอกอำนาจจิตใจ Abnormal involuntary movement
R25.1	อาการสั่น ไม่ระบุสาเหตุ Tremor, unspecified
R25.3	กล้ามเนื้อสั่นพลิ้วเอง Fasciculation
R27	ร่างกายขาดความสมดุลในการทรงตัว Other lack of coordination
R27.0	อาการเดินเซ ไม่ระบุสาเหตุ Ataxia, unspecified

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
R31	ปัสสาวะเป็นเลือด ไม่ระบุสาเหตุ Unspecified hematuria
R34	ปัสสาวะไม่ออกและปัสสาวะออกน้อย Anuria and oliguria
R35	ปัสสาวะออกมาก Polyuria
R40	ง่วงซึม ปลุกไม่ตื่น โคม่า Somnolence, stupor and coma
R40.0	ง่วงซึม (ระดับความรู้สึกตัวลดลง) Somnolence (drowsiness)
R40.1	ปลุกไม่ตื่น (กึ่งโคม่า) Stupor (semicoma)
R40.2	โคม่า ไม่ระบุสาเหตุ Coma, unspecified
R42	วิงเวียนและมึนงง Dizziness and giddiness
R43	การรับรู้กลิ่นและรสผิดปกติ Disturbances of smell and taste
R43.0	จมูกไม่ได้กลิ่น (ทั้งที่ความจริงมีกลิ่น) Anosmia
R43.1	จมูกได้กลิ่น (ทั้งที่ความจริงไม่มีกลิ่น) Parosmia
R44	อาการหรืออาการแสดงอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความรู้สึกรวมและประสาทสัมผัสทั่วไป Other symptoms and signs involving general sensations and perceptions
R44.3	ประสาทหลอน ไม่ระบุสาเหตุ Hallucinations, unspecified
R50	ไข้ไม่ทราบสาเหตุ Fever of unknown origin
R50.9	ไข้ ไม่ระบุสาเหตุ Fever, unspecified
R51	ปวดศีรษะ Headache
R53	ครั่นเนื้อครั่นตัวและอ่อนเพลีย Malaise and fatigue
R55	หน้ามืดและเป็นลม Syncope and collapse
R68	อาการหรืออาการแสดงอื่นๆ Other general symptoms and signs
R68.8	อาการหรืออาการแสดงอื่นๆ Other specified general symptoms and signs

14.1 ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ผิดปกติ

Abnormal laboratory findings, not elsewhere classified

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
R70	ผลตรวจเลือดค่าการตกตะกอนของเม็ดเลือดแดงผิดปกติ Elevated erythrocyte sedimentation rate (ESR) and abnormality of plasma viscosity
R71	ผลตรวจเลือดเม็ดเลือดแดงผิดปกติ Abnormality of red blood cells
R72	ผลตรวจเลือดเม็ดเลือดขาวผิดปกติ Abnormality of white blood cell, not elsewhere classified
R73	ระดับน้ำตาลในเลือดสูง Elevated blood glucose level
R74	ระดับเอนไซม์ในเลือดผิดปกติ Abnormal serum enzyme level
R75	ผลตรวจพบเชื้อไวรัสเอชไอวี Laboratory evidence of human immunodeficiency virus (HIV)
R76	ผลตรวจทางภูมิคุ้มกันในเลือดผิดปกติ (ทูเบอร์คูลิน ซิฟิลิส และอื่นๆ) Other abnormal immunological findings in serum (Tuberculin test, serological test for syphilis and others)
R77	ระดับโปรตีนในเลือดผิดปกติ Other abnormalities of plasma protein
R78	ตรวจพบยาหรือสารเคมีอื่นๆ ผิดปกติในเลือด Finding of drugs and other substance not normally found in blood
R78.0	พบแอลกอฮอล์ในเลือด alcohol in blood
R78.1	พบยาเสพติดกลุ่มฝิ่นในเลือด opiate drug in blood
R78.2	พบโคเคนในเลือด cocaine in blood
R78.3	พบยาหลอนประสาทในเลือด hallucinogen in blood
R78.4	พบยาชนิดอื่นๆ ในเลือด other drugs in blood
R78.5	พบยาทางจิตเวชในเลือด psychotropic drugs in blood
R78.6	พบยาสเตียรอยด์ในเลือด steroid agent in blood
R78.7	พบระดับโลหะหนักในเลือดผิดปกติ abnormal level of heavy metals in blood
R78.8	พบสารเคมีชนิดอื่นๆ ที่ปกติไม่พบในเลือด finding of other specified substance
R78.9	พบสารเคมีผิดปกติที่ระบุชนิดไม่ได้ในเลือด finding of unspecified substance
R79	ผลตรวจเลือดผิดปกติอื่นๆ Other abnormal findings of blood chemistry

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
R80	ตรวจพบโปรตีนในปัสสาวะ Isolated proteinuria
R81	ตรวจพบน้ำตาลในปัสสาวะ Glycosuria
R82	ผลตรวจปัสสาวะผิดปกติอื่นๆ Other abnormal findings in urine
R82.2	ตรวจพบน้ำดีในปัสสาวะ Biliuria
R82.3	ตรวจพบฮีโมโกลบินในปัสสาวะ Haemoglobinuria
R82.5	ตรวจพบระดับยาในปัสสาวะสูงผิดปกติ Elevated urine level of drugs and medicaments
R82.6	พบระดับสารเคมีที่ไม่ใช่ยาในปัสสาวะสูงผิดปกติ Abnormal urine level of substances chiefly nonmedicinal
R82.9	ตรวจพบความผิดปกติอื่นๆ ในปัสสาวะ Other and unspecified abnormal findings in urine

15. การบาดเจ็บ ได้รับสารพิษ และป่วยจากสิ่งคุกคามอื่นๆ

Injury, poisoning and other consequences of external causes (S00 – T98)

รายการรหัสต่อไปนี้เป็นรายการสำหรับอาการบาดเจ็บ (injury) การได้รับสารพิษ (poisoning) และการเจ็บป่วยจากสิ่งคุกคามภายนอกร่างกายอื่นๆ (external cause) ซึ่งในส่วนรายการโรคสำหรับอาการบาดเจ็บ (injury) สามารถนำไปใช้ลงรหัสกรณีอุบัติเหตุจากการทำงานได้ แต่เนื่องจากรายการสำหรับอาการบาดเจ็บมีรายละเอียดจำนวนมาก ครอบคลุมการบาดเจ็บทุกส่วนของร่างกาย เราจึงไม่ได้นำมาแสดงไว้ ณ ที่นี้ (กรุณาดูรายละเอียดจากหนังสือ ICD-10 ฉบับเต็ม) รายการที่แสดงไว้ ณ ที่นี้ เป็นรหัสโรคสำหรับกรณีที่ได้รับสารพิษ (poisoning) และสิ่งคุกคามภายนอกร่างกายอื่นๆ (external cause)

ในส่วนของสารพิษนั้นจะใช้ลงเป็นรหัสโรคหลัก (primary code) เฉพาะในกรณีที่อาการพิษเกิดขึ้นทั่วทั้งร่างกาย กรณีที่อาการพิษหรืออาการเจ็บป่วยเกิดขึ้นเฉพาะกับระบบอวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง เช่น ทำให้เกิดผลกับไต ตับ ปอด เลือด หรือเกิดมะเร็ง ควรลงรหัสโรคหลัก (primary code) ตามระบบอวัยวะนั้นๆ จะละเอียดกว่า

15.1 การเจ็บป่วยจากการได้รับสารพิษ

Poisoning effects

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T51	ผลจากพิษของแอลกอฮอล์ Toxic effect of alcohol
T51.0	เอทานอล Ethanol
T51.1	เมทานอล Methanol
T51.2	2-โพรพานอล 2-Propanol
T51.3	น้ำมันฟูเซล (เอมีล-, บิวทิล-, และ โพรพิล-แอลกอฮอล์) Fusel oil (amyl-, butyl-, and propyl-alcohol)
T51.8	แอลกอฮอล์ชนิดอื่นๆ Other alcohols
T52	ผลจากพิษของตัวทำละลายอินทรีย์ Toxic effect of organic solvents
T52.0	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม Petroleum products
T52.1	เบนซีน Benzene
T52.2	สารประกอบที่มีวงเบนซีน เช่น โทลูอีน ไซลีน Homologous of benzene eg. toluene, xylene

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T52.3	ไกลคอล Glycols
T52.4	คีโตน Ketones
T52.5	ตัวทำละลายอินทรีย์อื่นๆ Other organic solvents
T53	ผลจากพิษของฮาโลเจนเตไฮโดรคาร์บอนกลุ่มอะลิฟาติกและอโรมาติก Toxic effect of halogen derivatives of aliphatic and aromatic hydrocarbons
T53.0	คาร์บอนเตตราคลอไรด์ Carbon tetrachloride
T53.1	คลอโรฟอร์ม Chloroform
T53.2	ไตรคลอโรเอทิลีน Trichloroethylene
T53.3	เตตราคลอโรเอทิลีน Tetrachloroethylene
T53.4	ไดคลอโรมีเทน Dichloromethane
T53.5	คลอโรฟลูออโรคาร์บอน Chlorofluorocarbons
T53.6	ฮาโลเจนเตไฮโดรคาร์บอนกลุ่มอะลิฟาติกชนิดอื่นๆ Other halogen derivatives of aliphatics hydrocarbons
T53.7	ฮาโลเจนเตไฮโดรคาร์บอนกลุ่มอโรมาติกชนิดอื่นๆ Other halogen derivatives of aromatic hydrocarbons
T54	ผลจากพิษของสารกัดกร่อน Toxic effect of corrosive substances
T54.0	ฟีนอลและสารประกอบที่มีโครงสร้างคล้ายฟีนอล Phenol and phenol homologous
T54.1	สารอินทรีย์ที่มีฤทธิ์กัดกร่อนอื่นๆ Other corrosive organic compounds
T54.2	กรดและสารที่มีสมบัติคล้ายกรด Corrosive acid and acid-like substances
T54.3	ด่างและสารที่มีสมบัติคล้ายด่าง Corrosive alkali and alkali-like substances
T55	ผลจากพิษของสารกลุ่มสบู่และผงซักฟอก Toxic effect of soaps and detergents
T56	ผลจากพิษของโลหะ Toxic effect of metals
T56.0	ตะกั่วและสารประกอบของตะกั่ว Lead and its compounds

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T56.1	ปรอทและสารประกอบของปรอท Mercury and its compounds
T56.2	โครเมียมและสารประกอบของโครเมียม Chromium and its compounds
T56.3	แคดเมียมและสารประกอบของแคดเมียม Cadmium and its compounds
T56.4	ทองแดงและสารประกอบของทองแดง Copper and its compounds
T56.5	สังกะสีและสารประกอบของสังกะสี Zinc and its compounds
T56.6	ดีบุกและสารประกอบของดีบุก Tin and its compounds
T56.7	เบริลเลียมและสารประกอบของเบริลเลียม Beryllium and its compounds
T56.8	โลหะอื่นๆ Other metals
T57	ผลจากพิษของสารอนินทรีย์อื่นๆ Toxic effect of other inorganic substances
T57.0	สารหนูและสารประกอบของสารหนู Arsenic and its compounds
T57.1	ฟอสฟอรัสและสารประกอบของฟอสฟอรัส Phosphorus and its compounds
T57.2	แมงกานีสและสารประกอบของแมงกานีส Manganese and its compounds
T57.3	ไฮโดรเจนไซยาไนด์ Hydrogen cyanide
T57.8	ผลจากพิษของสารอนินทรีย์อื่นๆ Other specified inorganic substances
T58	ผลจากพิษของคาร์บอนมอนอกไซด์ Toxic effect of carbon monoxide
T59	ผลจากพิษของก๊าซ ฟุ้ง และไอระเหยชนิดอื่น ๆ Toxic effect of other gases, fume and vapours
T59.0	ไนโตรเจนออกไซด์ Nitrogen oxide
T59.1	ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ Sulfur dioxide
T59.2	ฟอร์มัลดีไฮด์ Formaldehyde
T59.3	ก๊าซน้ำตา Lacrimogenic gas
T59.4	ก๊าซคลอรีน Chlorine gas

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T59.5	ก๊าซฟลูออรีนและไฮโดรเจนฟลูออไรด์ Fluorine gas and hydrogen fluoride
T59.6	ก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ Hydrogen sulfide
T59.7	คาร์บอนไดออกไซด์ Carbon dioxide
T59.8	ก๊าซ ฟุ้ง และไอระเหยชนิดอื่นๆ Other specified gases, fume and vapors
T60	ผลจากพิษของสารกำจัดศัตรูพืช Toxic effect of pesticides
T60.0	ออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต Organophosphate and carbamate insecticides
T60.1	ยาฆ่าแมลงกลุ่มที่มีสารประกอบฮาโลเจน Halogenated insecticides
T60.2	ยาฆ่าแมลงชนิดอื่นๆ Other insecticides
T60.3	ยาฆ่าหญ้าและยาฆ่าเชื้อรา Herbicides and fungicides
T60.4	ยาฆ่าหนู Rodenticides
T60.8	สารกำจัดศัตรูพืชอื่นๆ Other pesticides
T65	ผลจากพิษของสารกลุ่มอื่นๆ Toxic effect of other unspecified substances
T65.0	ไซยาไนด์ Cyanides
T65.1	สตริควินินและเกลือของสตริควินิน Strychnine and its salt
T65.2	ยาสูบและนิโคติน Tobacco and nicotine
T65.3	อนุพันธ์ไนโตร- และ อะมิโน- ของสารกลุ่มเบนซีน Nitroderivatives and aminoderivatives of benzene and homologous
T65.4	คาร์บอนไดซัลไฟด์ Carbon disulfide
T65.5	ไนโตรกลีเซอริน กรดไนตริก และเอสเทอร์ Nitroglycerin and other nitric acid and ester
T65.6	สีสังเคราะห์ ซึ่งไม่สามารถจัดไว้ในกลุ่มอื่นได้ Paints and dyes, not elsewhere classified
T65.7	ผลจากพิษของสารอื่นๆ Toxic effect of other specified substances

15.2 ความเจ็บป่วยจากสิ่งคุกคามอื่น ๆ นอกจากสารพิษ

Consequences of external causes

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T66	ผลกระทบจากรังสีที่ระบุไม่ได้แน่ชัด Unspecified effects of radiation
T67	ผลจากความร้อนและแสง Effect of heat and light
T67.0	กลุ่มอาการโคม่าจากความร้อนและแสงแดด Heatstroke and sunstroke
T67.1	ลมแดด Heat syncope
T67.2	ตะคริวแดด Heat cramp
T67.3	เพลียหมดสติจากความร้อน เหตุจากขาดน้ำ Heat exhaustion, anhydrotic
T67.4	เพลียหมดสติจากความร้อน เหตุจากขาดเกลือแร่ Heat exhaustion due to salt depletion
T67.5	เพลียหมดสติจากความร้อน ไม่ระบุสาเหตุ Heat exhaustion, unspecified
T67.6	อ่อนเพลียชั่วคราวจากความร้อน Heat fatigue, transient
T67.7	บวมน้ำจากความร้อน Heat edema
T67.8	ผลจากความร้อนและแสงอื่นๆ Other effects of heat and light
T67.9	ผลจากความร้อนและแสง ไม่ระบุสาเหตุ Effect of heat and light, unspecified
T68	อุณหภูมิร่างกายต่ำผิดปกติ Hypothermia
T70	ผลจากความกดอากาศและแรงดันน้ำ Effect of air pressure and water pressure
T70.0	แก้วหูทะลุจากความกดอากาศและแรงดันน้ำ Otitic barotraumas
T70.1	ปวดไซนัสจากความกดอากาศและแรงดันน้ำ Sinus barotraumas
T70.2	ผลจากความกดอากาศต่ำ (ทำงานในที่สูง) Other and unspecified effects of high altitude
T70.3	โรคน้ำหนึบ Caisson disease (decompression sickness)

รหัส	อาการและอาการแสดง
Code	Symptom and sign
T70.4	ผลจากของเหลวแรงดันสูง (บาดเจ็บจากหัวฉีดของเหลวแรงดันสูง) Effects of high-pressure fluids (industrial traumatic jet injection)
T70.8	ผลจากความกดอากาศและแรงดันน้ำอื่นๆ (ผลจากแรงอัดอากาศที่เกิดจากการระเบิด) Other effects of air pressure and water pressure (blast injury syndrome)
T70.9	ผลจากความกดอากาศและแรงดันน้ำไม่ระบุสาเหตุ Effect of air pressure and water pressure, unspecified
T71	ขาดอากาศหายใจ Asphyxiation
T75	ผลจากสิ่งคุกคามภายนอกอื่นๆ Effects of other external causes
T75.2	ผลจากความสั่นสะเทือน Effect of vibration
T75.3	เมารถ เมาเรือ เมาเครื่องบิน Motion sickness

16. สิ่งคุกคามที่เป็นสาเหตุการเจ็บป่วยและเสียชีวิต

External causes of morbidity and mortality (V01 – Y98)

รายการในส่วนนี้ เป็นรายการสำหรับลงรหัสเพื่อแสดงให้เห็นว่าอาการของโรคที่เป็นเกิดจากสิ่งคุกคามชนิดใด กรณีที่เป็นโรคจากสิ่งคุกคามภายนอกร่างกาย ดังนั้นรหัสเหล่านี้จึงมักใช้เป็นรหัสรอง (secondary code) สำหรับลงเสริมจากรหัสโรคหลัก (โดยใช้รหัสโรคหลักจากรายการในหัวข้อที่ 1 – 14 ที่ผ่านมา) เพื่อใช้อธิบายว่าโรคที่เกิดเป็นเนื่องจากการสัมผัสสิ่งคุกคามชนิดใด

รหัสที่มีความสำคัญในรายการนี้คือรหัส “Y96” ดังได้กล่าวแล้วว่า ถ้าใช้รหัส “Y96” ลงเป็นรหัสโรครองเสริมจากรหัสโรคหลัก จะช่วยให้สามารถแยกโรคจากการประกอบอาชีพออกจากโรคทั่วไปที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพเมื่อทำการสืบค้นฐานข้อมูลได้ กรณีเดียวกันนี้สามารถใช้ได้กับโรคจากสิ่งแวดล้อมพิษด้วย โดยใช้การลงรหัส “Y97” เป็นรหัสโรครอง

รหัส	สิ่งคุกคามที่เป็นสาเหตุการเจ็บป่วยและเสียชีวิต
W42	การสัมผัสเสียงดัง Exposure to noise
W43	การสัมผัสแรงสั่นสะเทือน Exposure to vibration
W88	การสัมผัสรังสีชนิดก่อกำไอออน (เช่นรังสีแอลฟา, เบตา, แกมมา, เอ็กซ์) Exposure to ionizing radiation
W89	การสัมผัสแสงและรังสีอัลตราไวโอเล็ต Exposure to man-made visible and ultraviolet light
W90	การสัมผัสรังสีชนิดไม่ก่อกำไอออนอื่นๆ (เช่นรังสีอินฟราเรด, คลื่นวิทยุ, คลื่นไมโครเวฟ) Exposure to other non-ionizing radiation
W91	การสัมผัสรังสีที่ไม่สามารถระบุชนิดได้ Exposure to unspecified type of radiation
X45	การสัมผัสและอุบัติเหตุได้รับพิษจากแอลกอฮอล์ Accidental poisoning by and exposure to alcohol
X46	การสัมผัสและอุบัติเหตุได้รับพิษจากตัวทำละลายอินทรีย์และสารกลุ่มฮาโลเจนเตไฮโดรคาร์บอนรวมถึงไอระเหย Accidental poisoning by and exposure to organic solvents and halogenated hydrocarbons and their vapors
X47	การสัมผัสและอุบัติเหตุได้รับพิษจากก๊าซและไอระเหยชนิดอื่นๆ Accidental poisoning by and exposure to other gases and vapors
X48	การสัมผัสและอุบัติเหตุได้รับพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช Accidental poisoning by and exposure to pesticides
X49	การสัมผัสและอุบัติเหตุได้รับพิษจากสารพิษที่ไม่สามารถระบุชนิดได้ Accidental poisoning by and exposure to other and unspecified chemicals and noxious substances
X50	การทำงานใช้แรงเกินกำลังและการทำงานในท่าซ้ำๆ เดิมๆ Overexertion and strenuous or repetitive movements
Y96	ภาวะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน Work-related condition
Y97	ภาวะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมพิษ Environmental-pollution-related condition

17. ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและทำให้มารับบริการทางการแพทย์

Factor influencing health status and contact with health services (Z00 – Z99)

รหัสกลุ่มนี้ใช้ลงเมื่อผู้มารับบริการมาพบบุคลากรทางการแพทย์เนื่องจากสัมผัสสิ่งคุกคามเหตุอาชีวะหรือเนื่องจากเหตุผลตามความจำเป็นอื่น แต่จากการตรวจไม่พบว่าป่วยเป็นโรค ไม่มีอาการหรืออาการแสดงใดๆ ที่ตรวจพบได้ และไม่มีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ผิดปกติ (ไม่สามารถจัดว่า “เป็นโรค” หรือ “มีปัญหาด้านสุขภาพ” ใดๆ ได้) เช่น การมาตรวจสุขภาพหลังเกิดเหตุการณ์สารเคมีรั่วไหลในโรงงาน และพนักงานที่มาตรวจยังไม่มีความผิดปกติใดๆ หรือการมาตรวจสุขภาพประจำปีตามความเสี่ยง และตรวจไม่พบความผิดปกติใดๆ เป็นต้น

รหัส	บริการ
Z02	มาตรวจหรือมารับบริการด้วยเหตุทางธุรการ Examination and encounter for administrative purposes
Z02.1	การตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน Pre-employment examination
Z02.3	การตรวจสุขภาพก่อนเข้าเป็นทหารกองประจำการ Examination for recruitment to armed forces
Z02.4	การตรวจสุขภาพเพื่อทำใบอนุญาตขับรถ Examination for driving license
Z02.7	การออกไปรับรองแพทย์ (รับรองความพร้อมในการทำงาน รับรองการสูญเสียสมรรถภาพ) Issue of medical certificate (fitness for work certificate, disability certificate)
Z03	การสังเกตอาการและประเมินทางการแพทย์กรณีสงสัยเป็นโรค Medical observation and evaluation for suspected diseases and conditions
Z03.0	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นวัณโรค Observation for suspected tuberculosis
Z03.1	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นมะเร็ง Observation for suspected malignant neoplasm
Z03.2	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นโรคทางจิตหรือพฤติกรรมผิดปกติ Observation for suspected mental and behavioral disorders
Z03.3	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นโรคทางระบบประสาท Observation for suspected nervous system disorder
Z03.4	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นเส้นเลือดหัวใจตีบ Observation for suspected myocardial infarction
Z03.5	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นโรคระบบหัวใจและหลอดเลือดอื่นๆ Observation for other suspected cardiovascular diseases
Z03.6	สังเกตอาการเนื่องจากกินสารพิษ Observation for suspected toxic effect from ingested substance
Z03.8	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยเป็นโรคอื่นๆ Observation for other suspected diseases and conditions
Z03.9	สังเกตอาการเนื่องจากสงสัยมีอาการผิดปกติใดๆ ไม่ระบุสาเหตุ Observation for suspected disease or condition, unspecified

รหัส	บริการ
Z04	การตรวจสุขภาพด้วยเหตุผลอื่นๆ Examination and observation for other reasons
Z04.2	การตรวจสุขภาพหลังประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน Examination and observation following work accident
Z04.8	การตรวจสุขภาพด้วยเหตุผลอื่นๆ Examination and observation for other specified purposes
Z10	การตรวจสุขภาพตามระยะในประชากรเฉพาะกลุ่ม Routine general health check-up of defined subpopulation
Z10.0	การตรวจสุขภาพทางอาชีพอนามัย (การตรวจสุขภาพตามความเสี่ยง) Occupational health examination
Z57	การสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพจากเหตุอาชีพ (แต่มาตรวจแล้วไม่พบความผิดปกติ) Occupational exposure to risk factors
Z57.0	การสัมผัสเสียงดังเหตุอาชีพ Occupational exposure to noise
Z57.1	การสัมผัสรังสีเหตุอาชีพ Occupational exposure to radiation
Z57.2	การสัมผัสฝุ่นเหตุอาชีพ Occupational exposure to dust
Z57.3	การสัมผัสมลพิษในอากาศเหตุอาชีพ Occupational exposure to other air contaminants
Z57.4	การสัมผัสสารพิษที่ใช้ในงานเกษตรเหตุอาชีพ Occupational exposure to toxic agents in agriculture
Z57.5	การสัมผัสสารพิษที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมเหตุอาชีพ Occupational exposure to toxic agents in industry
Z57.6	การสัมผัสอุณหภูมิที่ร้อนหรือหนาวจัดเหตุอาชีพ Occupational exposure to extreme temperature
Z57.7	การสัมผัสแรงสั่นสะเทือนเหตุอาชีพ Occupational exposure to vibration
Z57.8	การสัมผัสสิ่งคุกคามอื่นๆ เหตุอาชีพ Occupational exposure to other risk-factors
Z57.9	การสัมผัสสิ่งคุกคามที่ไม่สามารถระบุได้เหตุอาชีพ Occupational exposure to unspecified risk-factor
Z71	การรับบริการให้คำปรึกษา Persons encountering health services for other counseling and medical advice, not elsewhere classified
Z71.8	การรับบริการให้คำปรึกษากรณีอื่นๆ (การรับบริการให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพอนามัย) Other specified counseling (Counseling for occupational health purposes)

เอกสารอ้างอิง

1. Karjalainen A. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) in Occupational Health. World Health Organization, Geneva, 1999.
2. ฝ่ายสถิติและรายงาน กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม. สถิติงานประกันสังคม 2550. สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, นนทบุรี, 2550.
3. แสงโถม เกิดคล้าย. รายงานผลการพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (เชิงรับ) พ.ศ. 2544 – 2549. สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี, 2550.
4. Commission Recommendation of 22 May 1990 to the Member States concerning the adoption of a European schedule of occupational diseases. European Commission (90/326/EEC).
5. Karjalainen A, Virtanen S. European Statistics on Occupational Diseases - Evaluation of the 1995 pilot data. Eurostat Working Papers 3/1999/E/no2, Eurostat, Luxembourg, 1999.
6. ILO. Recording and notification of occupational accidents and diseases. An ILO code of practice. International Labour Office, Geneva, 1996.
7. โยธิน เบญจวงษ์, วิลาวัณย์ จึงประเสริฐ (บรรณาธิการ). มาตรฐานการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน ฉบับเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550. สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, นนทบุรี, 2550.
8. Stellman JM (ed.). Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, 4th Edition. Volumes 1-4. International Labour Office, Geneva, 1998.
9. Rom WN, Markovitz SB (ed.). Environmental & Occupational Medicine, 4th Edition. Lippincott-Williams & Wilkins, Philadelphia, 2007.
10. WHO. ICD-10. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, Tenth Revision. Volumes 1-3. World Health Organization, Geneva, 1992-94.
11. Sixteenth International Conference of Labour Statisticians. Resolution concerning statistics of occupational injuries resulting from occupational accidents. International Labour Office, Geneva, 1998.
12. จรัส โชคสุวรรณกิจ. คู่มือแนวทางสำหรับการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. กลุ่มศูนย์การแพทย์เฉพาะทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, กรุงเทพมหานคร, 2552.
13. สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ, ฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 ไทย – อังกฤษ. กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี, 2541.
14. Levy F, Wannag A (ed.). The Nordic Adaptation of Classification of Occupationally Related Disorders (Diseases and Symptoms) to ICD-10. Nordic Council of Ministers, Oslo, 2000.

